

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Bf.II.234/2022. számú ügyben Szegeden, 2022. szeptember 13. tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján 2022. szeptember 22. napján meghozta és kihirdette az 51. sorszámu

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 ÉS TÁRSAI ellen indított büntetőügyben a *Gyulai Törvényszék* 2021. szeptember 28. napján kihirdetett 13.B.198/2019/254. számú ítéletét

megváltoztatja:

A 2022. március 29. napjától előzetes fogvatartásban lévő *Terhelt1 I. rendű vádlott* cselekményeit

felbujtóként elkövetett költségvetési csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés a) pont],

felbujtóként, folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §],

felbujtóként elkövetett számvitel rendje megsértése büntettének [1978. évi IV. törvény 289. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat] és

felbujtóként elkövetett csődbűncselekmény büntettének [1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat és c) pont 1. fordulat] *minősíti.*

Terhelt1 I. rendű vádlott büntetését mint bűnszervezetben elkövetővel szemben tekinti kiszabottnak.

A szabadságvesztést 6 (hat) év fegyházbüntetésre, a pénzbüntetés napi tételszámát 200 (kettőszáz) napi tételre enyhíti.

A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500,- (kettőezer-ötszáz) forintra felemeli.

A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén *fegyházban* végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A 2021. december 9. napjától előzetes fogvatartásban lévő *Terhelt2 II. rendű vádlott* cselekményeit

költségvetési csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés a) pont],

folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §], számvitel rendje megsértése büntettének [1978. évi IV. törvény 289. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat], valamint

csődbűncselekmény büntettének [1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat és c) pont 1. fordulat] *minősíti*.

Terhelt2 II. rendű vádlott büntetését mint bünszervezetben elkövetővel szemben tekinti kiszabottnak.

A szabadságvesztést 5 (öt) év *fegyházbüntetésre enyhíti*.

A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén *fegyházban* végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Terhelt3 III. rendű vádlott cselekményeit

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés a) pont] és

bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §] *minősíti*.

Terhelt3 III. rendű vádlott büntetését mint bünszervezetben elkövetővel szemben tekinti kiszabottnak.

A szabadságvesztést 3 (három) év 6 (hat) hónap *fegyházbüntetésre enyhíti*.

Terhelt4 IV. rendű vádlott cselekményeit

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés a) pont] és

bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §] *minősíti.*

Terhelt4 IV. rendű vádlott büntetését mint bünszervezetben elkövetővel szemben tekinti kiszabottnak.

A szabadságvesztést 4 (négy) év fegyházbüntetésre enyhíti.

A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén *fegyházban* végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A *Terhelt5 V. rendű* vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést 2 (kettő) év 6 (hat) hónapra enyhíti.

A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén *börtönben* kell végrehajtani.

Mellőzi azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

A *Terhelt6 VI. rendű* vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést 2 (kettő) évre enyhíti.

A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén *börtönben* kell végrehajtani.

Mellőzi azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

Terhelt7 VII. rendű vádlott cselekményeit

bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés b) pont],

bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §] és

bűnsegédként elkövetett csődbűncselekmény büntetnének [1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat és c) pont 1. fordulat] *minősíti*.

Terhelt7 VII. rendű vádlott büntetését mint bünszervezetben elkövetővel szemben tekinti kiszabottnak.

A pénzbüntetést meg nem fizetése esetén *fegyházban* végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

Terhelt8 VIII. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést 2 (kettő) évre enyhíti.

A szabadságvesztés végrehajtását 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti.

A közügyektől eltiltást *mellőzi*.

Amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata *börtön*, egyéb esetekben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést *fogház* fokozatban kell végrehajtani. *Mellőzi* azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

A Terhelt9 IX. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést 1 (egy) év 6 (hat) hónapra enyhíti.

Amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata *börtön*, egyéb esetekben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést *fogház* fokozatban kell végrehajtani. *Mellőzi* azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

A Terhelt10 X. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását 5 (öt) év próbaidőre felfüggeszti.

A közügyektől eltiltást *mellőzi*.

Amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata *börtön*, egyéb esetekben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést *fogház* fokozatban kell végrehajtani. *Mellőzi* azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

Terhelt11 XI. rendű vádlott vonatkozásában amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata *börtön*, egyéb esetekben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést *fogház* fokozatban kell végrehajtani. *Mellőzi* azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

A Terhelt12 XII. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést *1 (egy) év 6 (hat) hónapra enyhíti*.

Amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata *börtön*, egyéb esetekben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést *fogház* fokozatban kell végrehajtani. *Mellőzi* azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

A Terhelt13 XIII. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést *1 (egy) évre, a próbaidőt 2 (kettő) évre enyhíti*.

A közügyektől eltiltást mellőzi.

Amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata *börtön*, egyéb esetekben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést *fogház* fokozatban kell végrehajtani. *Mellőzi* azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet *helybenhagyja* azzal, hogy Terhelt5 V. rendű, Terhelt6 VI. rendű, Terhelt8 VIII. rendű, Terhelt9 IX. rendű, Terhelt10 X. rendű, Terhelt11 XI. rendű, Terhelt12 XII. rendű és Terhelt13 XIII. rendű vádlottak közbizalom elleni bűncselekményének megnevezése helyesen bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége.

Terhelt7 VII. rendű vádlottat 3 (három) év 6 (hat) *hónap* fegyházbüntetésre, Terhelt8 VIII. r. és Terhelt9 IX. r. vádlottakat napi *tétel* pénzbüntetésre, Terhelt12 XII. r. vádlottat pedig 120 (*egyszázhusz*) napi tétel pénzbüntetésre ítéltnek tekinti.

Farkas László I. rendű vádlottnak az elsőfokú eljárás során felmerült helyesen 379.815,- (háromszázhetvenkilencezer-nyolcszáztizenöt) forint, Terhelt4 IV. rendű vádlottnak 425.129,- (négy százhuszonötezer-százhuszonkilenc) forint, Terhelt7 VII. rendű vádlottnak 437.415,- (négy százharminchétezer-négy száztizenöt) forint és Terhelt12 XII. rendű vádlottnak 393.240,- (háromszázkilencvenháromezer-kettő száznegyven) forint bünygyi költséget kell megfizetnie az államnak.

Terhelt3 III. rendű vádlott személyazonosító igazolványának a száma személyigazolványszám, Terhelt4 IV. rendű vádlott személyazonosító igazolványának a száma személyigazolványszám_2, Terhelt7 VII. rendű vádlott személyazonosító igazolványának a száma személyigazolványszám_3.

Terhelt9 IX. rendű vádlott anyja neve helyesen név.

Terhelt1 I. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye a BV, Terhelt2 II. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye a BV_2, Terhelt4 IV. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye lakcím és Terhelt12 XII. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye lakcím_2.

A Terhelt1 I. rendű vádlott által 2022. március 29. napjától 2022. szeptember 22. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a vele szemben kiszabott szabadságvesztésbe *beszámítja*.

A Terhelt2 II. rendű vádlott által 2021. december 9. napjától 2022. szeptember 22. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a vele szemben kiszabott szabadságvesztésbe *beszámítja*.

Kötelezi Terhelt1 I. rendű vádlottat 71.691.- (*hetvenegyezer-hatszázkilencvenegy*) forint, Terhelt7 VII. rendű vádlottat 66.521.- (*hatvanhatezer-ötszázhuszonegy*) forint másodfokú eljárás során felmerült bünygyi költség megfizetésére az államnak, a Gyulai Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívása szerint.

Megállapítja, hogy a Terhelt3 III. rendű, Terhelt9 IX. rendű és Terhelt12 XII. rendű vádlottak vonatkozásában a másodfokú eljárás során felmerült 202.487.- (*kettő százkettőezer-négy száznyolcvanhét*) forint bünygyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Gyulai Törvényszék ítéletével Terhelt1 I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnszervezetben, felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés a) pont], folytatólagosan, felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), felbujtóként elkövetett számvitel rendje megsértésének bűntettében [Btk. 403. § (1) bekezdés a) és b) pont] és felbujtóként elkövetett csödbűncselekményben [Btk. 404. § (1) bekezdés b) és c) pont], ezért halmazati büntetésül 8 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 6 év közügyektől eltiltásra és 250 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így összesen kiszabott 500.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni azzal, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. Megállapította, hogy az I. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[2] Terhelt2 II. r. vádlottat az elsőfokú bíróság bűnösnek mondta ki bűnszervezetben elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés a) pont 3. fordulat], folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), számvitel rendje megsértésének bűntettében [Btk. 403. § (1) bekezdés a) és b) pont] és csödbűncselekményben [Btk. 404. § (1) bekezdés b) és c) pont], ezért halmazati büntetésül 6 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 5 év közügyektől eltiltásra, 300 napi tétel pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 5.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így kiszabott összesen 1.500.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni azzal, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. Megállapította, hogy a II. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[3] Terhelt3 III. r. vádlottat a törvényszék bűnösnek mondta ki bűnszervezetben, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés a) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért a III. r. vádlottat halmazati büntetésül 4 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, valamint 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a III. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[4] Terhelt4 IV. r. vádlottat a törvényszék bűnösnek mondta ki bűnszervezetben, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés a) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül 4 év 6 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 4 év közügyektől eltiltásra és 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így összesen kiszabott 600.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Megállapította,

hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép, továbbá, hogy a IV. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.

[5] Terhelt5 V. r. vádlottat az elsőfokú bíróság bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül 3 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra, 150 napi tétel pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így összesen kiszabott 450.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni azzal, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. Megállapította, hogy az V. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[6] Terhelt6 VI. r. vádlottat a törvényszék bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül 2 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra, 150 napi tétel pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így összesen kiszabott 450.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. Megállapította, hogy a VI. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[7] Terhelt7 VII. r. vádlottat az elsőfokú bíróság bűnösnek mondta ki bünszervezetben, bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont], folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) és bűnsegédként elkövetett csődbűncselekményben [Btk. 404. § (1) bekezdés b) és c) pont], ezért halmazati büntetésül 3 év 6 – itt nem jelölte meg, hogy a „6 (hat)” napra, vagy hónapra vonatkozik – fegyházban végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra, 200 napi tétel pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban állapította meg. Az így összesen kiszabott 600.000.-Ft pénzbüntetés vonatkozásában akként rendelkezett, hogy meg nem fizetése esetén azt fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. Megállapította, hogy a VII. r. vádlott nem bocsátható feltételes szabadságra.

[8] Terhelt8 VIII. r. vádlottat a törvényszék bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül 2 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra, 150 napi pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban állapította meg. Az így összesen kiszabott 450.000.-Ft pénzbüntetés vonatkozásában akként rendelkezett, hogy meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. Rendelkezett arról, hogy a

VIII. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[9] Terhelt9 IX. r. vádlottat az elsőfokú bíróság bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 120 napi pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A IX. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a IX. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén annak kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 5.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így összesen kiszabott 600.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

[10] Terhelt10 X. r. vádlottat az elsőfokú bíróság bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra és 120 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így összesen kiszabott 360.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. Megállapította, hogy a X. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[11] Terhelt11 XI. r. vádlottat az elsőfokú bíróság bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 120 napi tétel pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A XI. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így összesen kiszabott 360.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. Megállapította, hogy a XI. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén annak kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[12] A törvényszék Terhelt12 XII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, „120 (egyszázhuszezer)” napi tétel pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így összesen kiszabott 360.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. A XII. r. vádlottal szemben kiszabott

szabadságvesztés büntetés végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a XII. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén annak kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[13] Az elsőfokú bíróság Terhelt13 XIII. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés b) pont], valamint folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért halmazati büntetésül 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, 2 év közügyektől eltiltásra, 120 napi tétel pénzbüntetésre és gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól 5 év eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban állapította meg. Rendelkezett arról, hogy az így összesen kiszabott 360.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni akként, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép. A XIII. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette. Megállapította, hogy a XIII. r. vádlott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén annak kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[14] Az elsőfokú bíróság rendelkezett ezen túlmenően a bűnjelekről, továbbá kötelezte az I. r. vádlottat 379.800.-Ft, a III. r. vádlottat 352.800.-Ft, a IV. r. vádlottat 425.229.-Ft, az V. r. vádlottat 6.000.-Ft, a VII. r. vádlottat 475.200.-Ft, a IX. r. vádlottat 403.940.-Ft és a XII. r. vádlottat 407.640.-Ft, míg az I-XIII. r. vádlottakat egyetemlegesen 1.201.682.-Ft bűnügyi költség megfizetésére az állam javára.

[15] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezést jelentettek be:

- az ügyészség valamennyi vádlott terhére a kiszabott büntetések súlyosítása és mellékbüntetés kiszabása érdekében, továbbá az V., VI., VIII., IX., X., XI., XII., XIII. r. vádlottak terhére eltérő minősítés miatt, a bünszervezetben történő elkövetés megállapítása érdekében,
- Terhelt1 I. r. vádlott védője eltérő tényállás megállapítása, az I. r. vádlott elsődlegesen bizonyítottság hiánya, másodlagosan bűncselekmény hiánya okából történő felmentése végett,
- Terhelt2 II. r. vádlott és védője elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása, másodlagosan a II. r. vádlott bűncselekmény hiánya okából történő felmentése, harmadlagosan a kiszabott büntetés enyhítése érdekében,
- Terhelt3 III. r. vádlott felmentése, míg védője elsődlegesen a tényállás téves megállapítása miatt a III. r. vádlott felmentése, másodlagosan a bünszervezet mellőzése és a kiszabott büntetés enyhítése, valamint a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztése érdekében,
- Terhelt4 IV. r. vádlott védője elsődlegesen a IV. r. vádlott felmentése, másodlagosan eltérő minősítés megállapítása, harmadlagosan a büntetés enyhítése érdekében,
- Terhelt5 V. r. vádlott védője a kiszabott büntetés enyhítése végett,
- Terhelt6 VI. r. vádlott elsődlegesen felmentése, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében, míg védője eltérő minősítés és eltérő tényállás megállapítása, a VI. r. vádlott elsődlegesen bűncselekmény, másodlagosan bizonyítottság hiányában történő felmentése, harmadlagosan a büntetés enyhítése érdekében,
- Terhelt7 VII. r. vádlott elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezése, másodlagosan eltérő tényállás megállapítása mellett a felmentése, harmadlagosan pedig a kiszabott büntetés enyhítése érdekében, míg védője elsődlegesen a VII. r. vádlott felmentése, másodlagosan enyhítés végett,

- Terhelt8 VIII. r. vádlott védője elsődlegesen a VIII. r. vádlott felmentése, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében,
- Terhelt9 IX. r. vádlott védője a büntetés enyhítése érdekében,
- Terhelt10 X. r. vádlott és védője elsődlegesen a X. r. vádlott felmentése, másodlagosan megalapozatlanság okából az ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében,
- Terhelt12 XII. r. vádlott elsődlegesen felmentése, másodlagosan a büntetés enyhítése érdekében, míg védője elsődlegesen a XII. r. vádlott bizonyítottság hiánya okából történő felmentése, másodlagosan a büntetés enyhítése végett.

[16] Az ügyészség fellebbezésének írásbeli indokolásában részletesen kifejtette, hogy az V., VI., VIII., IX., X., XI., XII. és XIII. r. vádlottak a terhükre rótt bűncselekményeket – akárcsak az I., II., III., IV. és VII. r. vádlottak – bünszervezetben, és nem bünszövetségben követték el, tekintettel arra, hogy a nagyfokú szervezetség és a konspiratív működés alapján valamennyien tisztában voltak azzal, hogy miben működnek közre, ezért a bünszervezet törvényi fogalmi elemei valamennyi vádlott tevékenysége kapcsán megállapíthatóak. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság azon álláspontja téves, amely szerint a konspiratív jelleg az V., VI., illetőleg a VIII-XIII. r. vádlottak cselekményei kapcsán nem állapítható meg arra figyelemmel, hogy ezek a terhelték csak részben ismerték egymást és a bűnözői csoport egészére nem volt rálátásuk. Az ügyészségi álláspont szerint a bűncselekmények bünszervezetben történő elkövetése akkor is megállapítható, ha a bünszervezet tagjai nem ismerik egymást, a résztvevők tudatának a tagokat illetően azt kell átfognia, hogy a bűnözői csoportnak legalább három személy a tagja. Valamennyi „bukó” cég vezetője, valamint a X. r. vádlott is tudomással bírtak arról, hogy az I. r. vádlottnak dolgoznak, cselekményük az ő érdekeit, hasznát szolgálják, de közvetlenül nem álltak vele kapcsolatban. Tudatuk átfogta a bünszervezet fogalmi elemeit és így valósították meg a terhükre rótt bűncselekményt. A bünszervezetben történt elkövetés megállapítása mellett az ügyészség indítványozta valamennyi vádlottal szemben a kiszabott büntetések súlyosítását, illetve mellékbüntetés kiszabását.

[17] Az I. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában elsődlegesen a törvényszék ítéletének hatályon kívül helyezésére tett indítványt. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, az elkövetési magatartásokat nem részletezte kellőképpen, nem adott számot arról, hogy mely bizonyítékot miért fogadott el, tényből további tényre iratellenesen következtetett, valamint jogi indokolása is hiányos. Álláspontja szerint továbbá súlyos eljárási szabálysértés történt az I. r. vádlottal szemben folyamatban lévő ügyek egyesítésének mellőzése okán. Másodlagos indítványa az I. r. vádlott felmentésére irányult. Álláspontja szerint az ügyészség által benyújtott vádirat általánosságban határozta meg a terhelt részvételét, sem a vádiratban, sem a későbbi bizonyítási eljárás során nem merült fel arra konkrét, egyértelmű adat, hogy bűncselekményt követett volna el. A bizonyítási eljárás nem mutatta ki, hogy az I. r. vádlott kivel miben állapodott meg, kinek milyen utasítást adott, kinek mennyi haszna volt és az hogyan realizálódott. A vádirat nem jelölte meg konkrétumok szintjén az I. r. vádlott elkövetési magatartását. Vitatta a bünszervezet létrejöttét is, valamint e vonatkozásban is a konkrétumok hiányát rőta fel a vádhatóságnak az I. r. vádlott vonatkozásában. Előadta, hogy a bünszervezet törvényi feltételei sem valósultak meg. Nyilatkozott arra is, hogy az eljárás során Terhelt9 tette a legtöbbféle vallomást, azonban valamennyi vallomásából az szűrhető le, hogy kizárólag a saját érdekeinek megfelelően alakította azokat. Kifejtette azt is, hogy álláspontja szerint a láncolat „köztes” cégeinek vezetői nem követhették el a vádirat szerinti bűncselekményt, hiszen, ha nem vettek, és így eladni sem tudtak árut, akkor az általuk kiállított számlák áfatartalmának sem volt semmilyen szerepe.

[18] Kifejtette azt is, hogy kétségtelenül valós gazdasági esemény történt, volt árumozgás és az adásvételek során a vételár átutalással lett kiegyenlítve. Az áru mindig előre lett kifizetve, tehát a végső vevő megfizette a teljes árat, másképpen az áru el sem indulhatott volna az eladótól. Álláspontja szerint az I. r. vádlott erről tudhatott, hiszen a romániai eladó másképp nem szolgáltatott ki árut, de arra nem merült fel adat, hogy az I. r. vádlott utasított volna bárkit is, hogy a felszámított és realizált áfát ne fizesse be, vagy azt valótlan költségszámlákkal ellentételezze. Álláspontja szerint sem a vádiratból, sem az ítéletből nem derült ki, hogy hogyan jutott erre a következtetésre a bíróság.

[19] Sérelmezte továbbá a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban lévő ügyből beszerzett lehallgatási hanganyagra történő hivatkozást is, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint ezen hanganyag semmilyen konkrétumot nem tartalmaz, a keletkezésének időpontja – 2014. év – okán is kizárt a felhasználhatósága.

[20] Végezetül előadta, hogy az elsőfokú bíróság előtt folyamatban volt és a Fővárosi Törvényszéken jelenleg is folyamatban lévő ügyek egyesítése nem mellőzhető, ugyanis törvényi egységet képeznek a különböző költségvetéseket sértő, illetve a különböző tényállásszerű magatartások, amennyiben pedig az ügyek egyesítése nem történik meg, úgy perújítási eljárásra fog sor kerülni, ami az ügyek végleges lezárását olyan távoli időpontra halasztja, amely minden büntetőjogi elvvel ellentétes.

[21] Az I. r. vádlott védője bizonyítási indítványt is előterjesztett, amelyben indítványozta orvosszakértő kirendelését az I. r. vádlott súlyos szívbetegségének kivizsgálására, ugyanis az eltelt idő alatt állapota sokat rosszabbodott.

[22] A II. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére tett indítványt, ugyanis az álláspontja szerint a Be. 592. § (1) bekezdés b) pontja alapján teljes egészében felderítetlen, így felülbírálatra alkalmatlan. Kifejtette, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban a védelem több alkalommal kísérelte meg a nyomozás során eljáró szakértő bíróság előtti meghallgatását, amely indítványokat a törvényszék lényegében valódi indokolás nélkül elutasított, s nem adta meg a lehetőséget arra, hogy a védelem a szakértői véleménnyel kapcsolatos kérdéseit a szakértőnek feltehesse. Álláspontja szerint ez már önmagában olyan relatív eljárási szabálysértés, amely miatt az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése lenne indokolt, mert a vádlottak védekezéshez való jogának súlyos korlátozását eredményező eljárási szabálysértést követett el az elsőfokú bíróság, amikor a Be. 530. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt kógens szabály ellenére sem biztosította a vádlottaknak és védőiknek, hogy a szakértőnek kérdést tehessenek fel. Ekkor észrevételezte azt is, hogy a nyomozás során eljáró szakértő szakértői igazolványát 2012. évben az benyújtó²³ visszavonta, így nem járhatott volna el szakértőként, amely az elsőfokú ítélet teljes megalapozatlanságát eredményezi.

[23] Mindezekre figyelemmel a fellebbezési nyilvános ülésen a II. r. vádlott védője új igazságügyi szakértő kirendelésére is indítványt tett, illetőleg megismételte a korábbi, már az elsőfokú bíróság által is elutasított bizonyítási indítványait, majd – ezen bizonyítási indítványok elutasítását követően – az elsőfokú bíróság ítéletével kapcsolatosan érdemi indítványokat is előterjesztett.

[24] Ennek során a II. r. vádlott védője az elsőfokú ítélet [217] bekezdésében foglaltakra reagálva előadta, hogy a szakértő a szakértői nyilvántartásból 2017. évben történt törlését követően az elsőfokú bíróság részére már az elsőfokú iratok 100. sorszáma alatt található írásbeli nyilatkozatát sem tehette volna meg. Álláspontja szerint azt a helyzetet, hogy a szakértőt már nem lehetett a tárgyalásra megidézni, új szakértő kirendelésével kellett volna orvosolni. Ezen túlmenően a szakértői véleményt is teljes mértékben szakmaiatlannak minősítette. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére továbbra is indítványt tett

elsősorban a Be. 609. § (1) bekezdésére, valamint (2) bekezdés a), b) és d) pontjaira történő hivatkozással. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete ezen hatályon kívül helyezési okokon túlmenően is alkalmatlan érdemi felülbírálatra, annak teljes mértékű felderítetlensége miatt.

[25] A II. r. vádlott védője – a fentiekben rögzített indítványainak el nem fogadása esetére – indítványozta az ítélet részbeni felderítetlenségének megállapítását is, részben a szakértői véleményben foglaltak miatt, illetőleg részben arra figyelemmel, miszerint az ítélet iratellenes, mert olyan megállapításokat tartalmaz a II. r. vádlottól, amelyeket az iratok nem tartalmaznak, illetőleg nem tartalmaz olyan megállapítást, amely a II. r. vádlott alanyi bűnösségét rögzítené. Erre figyelemmel eltérő tényállás megállapítására tett indítványt, miszerint nem volt kétséget kizáróan megállapítható, hogy a II. r. vádlott milyen tevékenységet végzett, és volt-e arról tudomása, hogy az általa benyújtott adóbevallás valótlan adatot tartalmaz. Ez a védői álláspont szerint bizonyítottság hiányában történő felmentésre kell, hogy vezessen. Ugyanakkor álláspontja szerint akár az is megállapítható konkrétan, hogy a II. r. vádlottnak nem volt tudomása arról, hogy az általa benyújtott adóbevallások valótlan tartalmúak, ez esetben pedig bűncselekmény hiánya (tévedés) miatt szükséges őt felmenteni az ellene emelt vád alól.

[26] A felmentésre irányuló védői indítvány ugyanígy vonatkozott a számvitel rendje megsértésének büntetése és a csődbűncselekmény büntetése is. Utóbbi bűncselekmény vonatkozásában a II. r. vádlott védője a felmentésre vonatkozó indítványt egyértelműen a bűncselekmény hiányára figyelemmel terjesztette elő. Kifejtette, hogy elmaradt annak rögzítése, hogy a hitelezői követelések mikor keletkeztek az cég-vel szemben, 2013-ban a felszámolási eljárás pedig a II. r. vádlottól függetlenül indult meg a végelszámoló tevékenysége, és nem a II. r. vádlott miatt. E tekintetben hivatkozott arra is, hogy az apportálás nem ingyenes átadás, azaz nem csökkenti a gazdálkodó szervezet vagyonát.

[27] A bünszervezeti minősítéssel kapcsolatban a II. r. vádlott védője előadta, hogy a más ügyben beszerzett titkos adatszerzés eredményét a jelen büntetőügyben nem lehet felhasználni, illetőleg kifejtette, hogy azt is vizsgálni kell, hogy a vádlottak tudattartalmában, akár csak eshetőlegesen megjelent-e, hogy bünszervezet keretein belül cselekszenek. E vonatkozásban azt indítványozta, hogy elítélés esetén az ítéltábla azt állapítsa meg, hogy a II. r. vádlott tudattartalma kizárólag az alanyi bűnösségre terjed ki, és még eshetőlegesen sem a bünszervezetre.

[28] A II. r. vádlott védője – fenti indítványainak történő helyt nem adás esetére – a kiszabott büntetés jelentős mértékű enyhítését indítványozta, e tekintetben utalva a 2/2017. számú AB határozatra is.

[29] Terhelt3 III. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában bizonyítási indítványt terjesztett elő, melyben indítványozta név_2 tanúkénti kihallgatását arra figyelemmel, hogy ezen személy tud a vádiratban rögzített időtartamra nézve a cég_2 könyvelési-számviteli gyakorlatával, a III. r. vádlott műtrágya beszerzés és értékesítés területén kifejtett tevékenységével kapcsolatban vallomást tenni. Sérelmezte, hogy a törvényszék által kifejtettek szerint ezen tanútól elfogulatlan, valósághű tanúvallomás nem várható, álláspontja szerint a tanúkihallgatást meg kellett volna kísérelni, ezt követően lett volna a törvényszék abban a helyzetben, hogy a tanúvallomást ténylegesen értékelni tudja.

[30] Mindezekon túlmenően kifejtette, hogy a III. r. vádlott büntetőjogi felelőssége az ellene emelt vádban kétséget kizáróan nem bizonyítható. Ugyancsak hivatkozott az elsőfokú bíróság által bizonyítékként felhasznált titkos adatszerzés körében beszerzett anyagokra, amelyek a vádirati tényállásban szereplő utolsó elkövetési időponthoz képest is két évvel később lezajlott telefonbeszélgetéseket rögzítettek, amelyek álláspontja szerint nem alkalmasak a III. r. vádlott vádbeli időszakra vonatkozó aktuális tudattartalmának

bizonyítására. Kifejtette, hogy a III. r. vádlottnak nem volt tudomása a terhére rótt bűncselekmények elkövetéséről és a bűnszervezet létéről. Utóbbi vonatkozásában előadta azt is, hogy a III. r. vádlott tekintetében bűnösség megállapítása esetén sem lehet a bűnszervezet fennálltára, illetve az abban való részvételre megalapozott következtetést levonni. E tekintetben lényeges az alanyi oldal vizsgálata, azaz a terheltnek tudnia kellett, hogy azt a bűncselekményt, aminek elkövetője, bűnszervezetben valósítják meg. Ugyanakkor a vádbeli időszakban a cég_2-n, azaz az őt foglalkoztató cégen kívül a vádban érintett más cég működéséhez, könyveléséhez, ügymenetéhez, adóbevallásához a III. r. vádlott nem fért hozzá, azokra nem volt rálátása. Az pedig, hogy a fuvarok szervezésében, az ügyletek lebonyolításában részt vett, egyeztetéseket folytatott, esetlegesen instrukciókat is adott, beilleszthető a munkaköri feladatai közé, melyeket a vádbeli időszakban a legcsekélyebb mértékben sem lépte túl. Vitatta, hogy a III. r. vádlott „a bűnözői csoport egészét” átlátta és működtette volna, valamint azt is, hogy a „bukó” cégek hálózataról, azok folyamatos cseréjéről, változtatásáról tudomása lett volna.

[31] A védő másodlagos indítványa a szabadságvesztés büntetés enyhítése, annak végrehajtásában próbaidőre történő felfüggesztése volt elsősorban a bűncselekmény elkövetése óta bekövetkezett igen jelentős mértékű időmúlásra, illetőleg arra figyelemmel, hogy a III. r. vádlott már több éve áll büntetőeljárás hatálya alatt.

[32] A IV. r. és X. r. vádlottak védője a fellebbezési nyilvános ülésen indítványt terjesztett elő az ítéltábla előtt folyamatban lévő büntetőügynek a Fővárosi Törvényszék előtt folyó büntetőügyhöz való egyesítésére, illetőleg a Fővárosi Törvényszék előtt folyó büntetőügy utolsó tárgyalási jegyzőkönyvének beszerzésére. Álláspontja szerint utóbbiból kiderül, hogy Terhelt9 IX. r. vádlott elfogult volt Terhelt4 IV. r. és Terhelt10 X. r. vádlottakkal szemben egyaránt. Az egyesítés elmaradása egyebekben álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény, mint ahogy az is, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét sem teljesítette.

[33] Egyebekben fellebbezésének indokolásában a IV. r. vádlott felmentésére tett indítványt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megalapozatlanul, iratellenesen és jogszabálysértően mondta ki a IV. r. vádlottat bűnösnek a vád tárgyává tett bűncselekmények vonatkozásában. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében rögzített tényállások kétséget kizáróan nem kerültek bizonyításra, a cég_3 és a cég_4 törvényesen működő cégek voltak, amelyeket Terhelt5, illetve cég_5 képviselt, akik a jogszabályoknak megfelelően végezték munkájukat. A IV. r. vádlott kizárólag ezen gazdasági társaságok munkavégzési minőségéért vállalt egyfajta háttérfelelősséget, szerepe többre nem terjedt ki. Nyomatékosan utalt arra, hogy Terhelt9 IX. r. vádlottat korábban a bíróság egy ügyben elítélte, amely ügyben a IV. r. vádlott tanú volt, ezért a IX. r. vádlott azóta haragszik a IV. r. vádlottra, ezzel magyarázhatóak a rá tett terhelő vallomások. Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy az ítéltábla a bizonyítékok közül Terhelt9 IX. r. vádlott vallomását rekessze ki.

[34] A IV. r. vádlott védője előadta továbbá, hogy a IV. r. vádlott vonatkozásában semmiféle konkrét cselekvőség nem került rögzítésre, így a tényállásszerű elkövetési magatartás és azok bizonyítékainak hiánya miatt kizárólag a IV. r. vádlott felmentése lehet az adekvát bírói döntés. A IV. r. vádlott nem volt olyan helyzetben, hogy bármiféle bűncselekményt megvalósíthasson. Utalt a védő arra is, hogy semmiféle olyan bizonyíték nem áll rendelkezésre, amely bármilyen módon a IV. r. vádlott bűnösségének megállapítására alkalmas lenne.

[35] Ezen védő is kitért a bűnszervezet kérdésére, amellyel összefüggésben előadta, hogy annak törvényi feltételei a jelen ügyben hiányoznak. Erre tekintettel indítványt tett a bűnszervezetben történő elkövetés mint minősítő körülmény mellőzésére, illetőleg a vádlott felmentésére, másodlagosan pedig a büntetés lényeges enyhítésére. Kiemelte, hogy az

elkövetés és a büntetőjogi felelősségre vonás között 8 év telt el, mely teljes egészében „megmagyarázhatatlan”, az eljáró hatóságok súlyos inaktivitására és mulasztására utal, melyekre figyelemmel már csupán jelzés értékű rosszallását fejezheti az ítéltábla még akkor is, ha arra a jogi álláspontra helyezkedne, hogy a IV. r. vádlott a bűncselekményeket elkövette. E körben hivatkozott az Alkotmánybíróság 2/2017. (II. 10.) számú AB határozatára is.

[36] A X. r. vádlott védelmében a hatályon kívül helyezésre irányuló indítvány indokaként szintén hivatkozott az egyesítés elmaradására, figyelemmel arra, hogy a Szegedi Ítéltábla előtt folyamatban lévő jelen ügy, továbbá a Fővárosi Törvényszék előtt 28.B.809/2019. szám alatt, illetőleg a Kaposvári Törvényszék előtt 15.B.247/2020. ügyszámon folyamatban lévő büntetőügyek vonatkozásában a vádirati tényállások alapjául szolgáló cselekmények elkövetésére 2013. évtől 2018. évig terjedő időszakban került sor, a vádemelés első ízben 2019. június 5. napján történt a Fővárosi Törvényszék előtt. Erre figyelemmel álláspontja szerint a cselekmények törvényi egységbe tartoznak, egységes jogi értékelést vonnak maguk után. A hatályon kívül helyezésre irányuló indítványát tehát kiegészítette azzal, hogy az elsőfokú bíróságot utasítsa az ítéltábla új eljárásra és hívja fel a Gyulai Törvényszéket, hogy a büntetőügy iratait elbírálás céljából küldje meg a Fővárosi Törvényszék részére, vagy jelen büntetőügyet, továbbá a Fővárosi Törvényszéken, illetőleg a Kaposvári Törvényszék előtt folyamatban lévő büntetőügyet egyesítse.

[37] A védő ezen túlmenően a X. r. vádlott vonatkozásában is kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul, iratellenesen és jogszabálysértően mondta ki őt bűnösnek, előadta, hogy az ítéletben rögzített tényállások kétséget kizáróan bizonyításra nem kerültek, az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel arra, hogy ítéletének indokolása zárt egységes logikai láncot alkosson a X. r. vádlott cselekvőségével kapcsolatosan. Ehelyütt is megjegyezte, hogy kizárólag Terhelt9 IX. r. vádlott vallomása az, amely – ellentmondásosan – állít a X. r. terhelt bűnösségére vonatkozó információkat. Előadta, hogy a IX. r. vádlott a X. r. vádlottat terhelő vallomását annak érdekében adta elő gyanúsítottként, hogy a saját bűnösségét hárítsa és leplezze, azonban az állapítható meg, hogy Terhelt9 vádlott a tevékenysége során az I., III. és V. r. vádlottakkal tartott kapcsolatot, melynek során Terhelt10 X. r. vádlott nem működött közre, nem volt jelen és utasításokat sem adott. E vonatkozásban ismételten indítványt tett a IX. r. vádlott vallomásának a bizonyítékok köréből történő kirekesztésére.

[38] A X. r. vádlott védője előadta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a X. r. vádlott védekezéshez való jogát, amikor Terhelt9tel nem rendelt el szembesítést, valamint azzal is, amikor valamennyi bizonyítási indítványt elutasította.

[39] Hivatkozott továbbá arra, hogy a vádlott terhére megállapított bűncselekmények kétséget kizáró módon nem állapíthatók meg, ezért a X. r. vádlottat fel kell menteni. A büntetés jelentős enyhítésére irányuló indítványa tekintetében pedig a bekövetkezett időmúlásra és a büntetőügyben eljáró hatóságok inaktivitására hivatkozva lényegében a IV. r. vádlott vonatkozásában már előadottakat ismételte meg.

[40] Terhelt5 V. r. vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen a kiszabott büntetés enyhítése érdekében bejelentett fellebbezését fenntartotta és kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a számos enyhítő körülményt nem kellő súllyal értékelte. Elmondása szerint az V. r. vádlott a stróman szerepét töltötte be, aki Terhelt4 IV. r. vádlott utasításait hajtotta végre, azonban semmilyen haszna nem származott ezen ügyletekből. Az V. r. vádlottat lényegében becsapták, nem tudott arról, hogy bűncselekmény elkövetésére kívánják őt felhasználni, bűncselekmény elkövetése nem állt szándékában. Mindezekre figyelemmel végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés kiszabását indítványozta az V. r. vádlottal szemben.

[41] Terhelt6 VI. r. és Terhelt12 XII. r. vádlottak védője fellebbezésének írásbeli indokolásában a VI. r. vádlott vonatkozásában kifejtette, hogy a terhelt a bírósági kihallgatásakor teljes, a valóságnak megfelelő tényfeltáró vallomást tett. Rámutatott ugyanakkor, hogy a vádiratban foglaltakat a VI. r. vádlott vonatkozásában a főügyészség nem bizonyította. Álláspontja szerint a VI. r. vádlott vonatkozásában a bűnsegédi magatartás szubjektív tudati oldala teljes mértékben hiányzik, tudata nem fogta és nem is foghatta át sem a bűncselekmény lehetséges elkövetését, sem bármely ehhez fűződő közreműködés lehetőségét még eshetőlegesen sem. A VI. r. vádlott egy tudatos megtévesztés áldozata volt, nem volt abban a helyzetben, hogy a megtévesztést felismerhette volna. A cég_4 ügyvezetését úgy vállalta el, hogy csakis legális kereskedelmi ügyekben hajlandó részt venni és együttműködni. Ez meg is valósult, ugyanis minden, a cégben végzett gazdasági tevékenység szabályos és megtörtént cselekmény volt. A VI. r. vádlott soha nem adott senkinek utasítást bűncselekmény elkövetésére, és nincs tudomása arról, hogy ilyen cselekmény valósult volna meg. Erre figyelemmel az elsődleges védői indítvány a VI. r. vádlott felmentésére irányult bűncselekmény hiányában, másodlagosan bizonyítottság hiányában, ennek hiányában pedig büntethetőséget kizáró ok (tévedés) fennállta miatt. A védelem másodlagos indítványa – elítélés esetére – a legenyhébb büntetés kiszabása volt a VI. r. vádlottal szemben, továbbá a terhelt mentesítése a büntetett előlethez fűződő joghátrányok alól.

[42] A védő Terhelt12 XII. r. vádlott tekintetében is előadta, hogy a bírósági kihallgatásakor teljes, a valóságnak megfelelő tényfeltáró vallomást tett, azonban az ő vonatkozásában sem sikerült kétséget kizáróan bizonyítani a bűnösséget. Arról, hogy a XII. r. vádlott szubjektív tudati oldala a bűnsegédi magatartás vonatkozásában teljes mértékben hiányzik, illetőleg, hogy folyamatos, több személy általi megtévesztés áldozata volt, lényegében a VI. r. vádlott vonatkozásában már elmondottakat ismételte meg a védelem. Kifejtette továbbá, hogy a XII. r. vádlott az cég_5 megbízott cégvezetője volt, a bűncselekményt nem követte el, hiszen sem a cég_2, sem a cég_6., sem a cég_7, sem az cég tulajdonosa, ügyvezetője, de még alkalmazottja sem volt. Nem ismerte Terhelt1t, sem az érdekeltségébe tartozó cégeket, soha nem találkozott velük személyesen, semmilyen módon nem lépett velük kapcsolatba. Az cég_5-hez Terhelt7 révén került, már korábban is az ő alkalmazásában állt, mint munkavállaló. Terhelt7 arról tájékoztatta, hogy az adminisztrációban kell segítenie, küldeni fogják neki a cégiratokat, számlákat, melyeket aláírva vissza kell juttatnia a céghez. Ezt a feladatot el is végezte, de a cég irányításából, napi ügymenetéből teljesen kimaradt. A cégvezetésből és a jogügyletekből semmilyen vagyoni előnye nem származott. Mindezekre figyelemmel a védelem indítványozta, hogy az ítéltábla a XII. r. vádlottat elsősorban bűncselekmény hiányában mentse fel, másodsorban enyhítse a vele szemben kiszabott büntetés mértékét.

[43] Terhelt7 VII. r. vádlott a fellebbezési nyilvános ülésen előadta, hogy a benyújtó13 négy éven keresztül a cég_7-vel kapcsolatban mindent rendben talált, soha nem kaptak bírságot, majd az ezen, kedvező tartalmú revizori jelentésekkel teljesen ellentétes tartalmú jelentés alapján indult vele szemben büntetőeljárás. Bizonyítási indítványként ennek kivizsgálását kérte. Ezen túlmenően részletes írásbeli fellebbezést terjesztett elő, amelyben előadta, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor tanú9 tanú és Terhelt12 XII. r. vádlott szembesítését elmulasztotta, holott iratellenesen rögzítette, hogy a tanú és a XII. r. vádlott állítása között nem volt ellentét, illetőleg egyebekben is vitatta a XII. r. vádlott állításait. Rámutatott arra is, hogy a vádat alátámasztani látszó adóhatósági vizsgálatok négy évvel az ügyvezetői tevékenységének megszűnése után keletkeztek. tanú8 tanúvallomásával kapcsolatosan kétségbe vonta, hogy arra ítéleti tényállást lehetne alapítani, hiszen a tanú csak egy „lótifuti” volt a cég_7-nél, azaz nem kellett tudnia, hogy a cég milyen termékkörrel foglalkozik. Kifejtette továbbá, hogy az elsőfokú ítélet [66] és [68] bekezdéseiben rá vonatkozóan tett megállapítások nem kerültek bizonyításra. E tekintetben utalt arra, hogy nem

tartozott beszámolóval Terhelt1 I. r. vádlott felé, ezt a lehallgatási anyagok sem támasztják alá. Kitért arra is, hogy sem Terhelt13 XIII. r. vádlott, sem név_4 vonatkozásában nem merült fel, hogy ezen személyeket irányította volna.

[44] A VII. r. vádlott a fentiekén túlmenően sérelmezte, hogy a törvényszék nem foglalkozott az általa benyújtott közjegyzői tartozáselismerő nyilatkozattal, amely alátámasztotta, hogy a tevékenységük kereskedőházas konstrukcióban történő finanszírozás volt. A csődbüntettet – amely csak szándékosan követhető el – nem valósíthatta meg azáltal, hogy a közjegyzői okiratban foglaltak szerint a követelését érvényesítette. Elfogadhatatlannak tartotta azt az álláspontot, hogy őt azért terhelje felelősség, mert előtte valaki „csalt”, illetőleg neki nem kellett tudomással bírnia arról, hogy az cég fiktív számlákat helyez a könyvelésébe.

Az elsőfokú ítélet 44. oldalán található táblázatból álláspontja alapján az látszik, hogy a cég_7 a vevőktől kapott összegnél kevesebbet utalt a szállítójának, azaz árrést realizált, de ez nem alapozhat meg büntetőjogi felelősséget. A táblázat után található okfejtésről kifejtette, hogy az semmit sem bizonyít, az adóvizsgálatok pedig azt állapították meg, hogy a cég minden számláját szerepeltette a bevallásaiban.

[45] A VII. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában a VII. r. vádlott által benyújtott fellebbezésre hivatkozott és az ott előadottakat tartotta fenn. Hivatkozott továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság eljárási hibákat is vétett, melyekre figyelemmel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének van helye. Utalt továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a cselekmény bünszervezetben történő elkövetését, ugyanis jelen ügyben nem állapítható meg olyan szervezetség, konspiráció, amely elegendő lenne a cselekmény bünszervezetben való elkövetésének megállapításához.

[46] A fellebbezési nyilvános ülésen a VII. r. vádlott védője az általa írásban előadottakat kiegészítette akként, hogy az elsőfokú bíróság eljárási szabályt sértett, amikor a szakértőtől való kérdés jogától megfosztotta a vádlottakat és a védelmet, illetőleg a VII. r. vádlottnak az ítélet rendelkező részét nem, csak a teljes indokolt ítéletet kézbesítette, valamint akkor is, amikor elutasította a védői bizonyítási indítványokat. Ezek álláspontja szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését teszik indokolttá. Másodlagosan indítványozta a VII. r. vádlott felmentését bizonyítottság hiánya miatt, harmadlagosan pedig a kiszabott büntetés enyhítését.

[47] Terhelt8 VIII. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan, ebből következően a VIII. r. vádlott bűnösségére vonatkozóan téves következtetésre jutott. Előadta, hogy a VIII. r. vádlott Terhelt7 felkérésére vállalta el 2011. júniusától a cég_7 ügyvezetését, majd 2011. december 15. napjától – a vádbeli időszakban – már cégvezetői tisztséget látott el. A cég tevékenységét kezdettől fogva Terhelt7 felügyelte és irányította. A cég_7 „kereskedőházas” kereskedelmi koncepciójához a VIII. r. vádlottnak semmi köze nem volt, ez Terhelt7 egyedüli döntése volt. Ezen konstrukcióba a VIII. r. vádlott alkalmazottként került bele, a céget mindvégig Terhelt7 irányította, a vádbeli időszakban pedig már formálisan is ő volt az ügyvezető. A VIII. r. vádlott vonatkozásában konspiratív működés nem valósult meg, nem bünszervezet tagjaként járt el.

[48] A védő hivatkozott arra is, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok alátámasztották azt, hogy a cég_7 finanszírozta az cég műtrágya beszerzését. Semmi sem támasztja alá azt, hogy nem volt finanszírozás, de csak a cég_7 teljes pénzforgalmi kimutatása alapján lehetne érdemi következtetést levonni, amelyre azonban az eljárás során nem került sor. Álláspontja szerint a finanszírozás meglétét egyebekben a Fővárosi Törvényszéktől beszerzett titkos adatszerzés anyagai is igazolják. Ugyanakkor ezen védő is hivatkozott arra, hogy a lehallgatási anyag felhasználása jelen ügyben jogsértő lenne, ugyanis néhány kiragadott, egyes terheltek bűnösségét látszólag alátámasztó beszélgetés rögzítését

tartalmazza, de a teljes beszerzett hanganyag ismertetése nélkül nem használható fel. Sérelmezte továbbá, hogy nem terjedt ki a bizonyítás a vádlotti védekezést alátámasztó azon tényre sem, hogy az cég-n kívül ilyen konstrukcióban a cég_7 több ügyfelet is finanszírozott. Ennek döntő jelentősége van a VIII. r. vádlott esetében az alanyi oldal megítélése szempontjából, amelyről az ítélet, illetőleg a vád említést sem tesz, holott az ő cégvezetői tevékenységének csak egy kis szelete volt az cég-vel kapcsolatos ügyintézés. Összességében arra hivatkozott, hogy nem áll rendelkezésre olyan kétséget kizáró bizonyíték, amely a VIII. r. vádlott bűnösségét bizonyítaná, ezért elsődlegesen a VIII. r. vádlott felmentésére, másodlagosan – az elsődleges indítvány elutasítása esetén – a kiszabott büntetés jelentős enyhítésére tett indítványt.

[49] Terhelt9 IX. r. vádlott védője fellebbezésének írásbeli indokolásában eltérő tényállás megállapítására és a IX. r. vádlott büntetőjogi felelősségének megállapítását bűnsegédként, üzletszerűen elkövetett, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás büntetében és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében indítványozta. Álláspontja szerint az ítélet több ponton irratellenes, illetőleg tényből tényre helytelen következtetést von le, ennek megfelelően kérte, hogy az ítéleti tényállást az ítéltábla a IX. r. vádlott elmondása alapján állapítsa meg. Álláspontja szerint a IX. r. vádlott terhére nem állapítható meg bűncselekmények bünszervezeti elkövetése. A nagyszámú enyhítő körülményekre figyelemmel pedig indítványozta, hogy a bíróság a törvényi maximumban megállapítható, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetést szabjon ki a IX. r. vádlottal szemben, melynek végrehajtási fokozatát börtönben állapítsa meg.

[50] Terhelt11 XI. r. vádlott védője az elsőfokú ítélettel szemben fellebbezést nem jelentett be, ugyanakkor a fellebbezési nyilvános ülésen az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta a XI. r. vádlott vonatkozásában.

[51] Terhelt13 XIII. r. vádlott védője az elsőfokú ítélettel szemben ugyancsak nem jelentett be fellebbezést, azonban a bejelentett ügyészségi fellebbezésre észrevételt tett, melyben kifejtette, hogy az ügyészségi fellebbezés megalapozatlan, ugyanis a bünszervezeti minősítés a XIII. r. vádlott vonatkozásában nem állapítható meg. Előadta, hogy a XIII. r. vádlott tudattartalma nem fogta át azt, hogy legalább három fő vesz részt a bünszervezetben, ugyanis nem volt tisztában azzal, hogy ki kivel áll kapcsolatban, kinek mi a feladata, illetőleg azzal sem, hogy költségvetési csalást követnek el. Nem állapítható meg a hosszabb időre szervezettség sem, ugyanis a vád tárgyává tett cselekmény a XIII. r. vádlott vonatkozásában egyéves időtartamot sem ölel fel, de a konspiratív működési jelleg sem érhető tetten. Előadta, hogy a bünszervezetben történő elkövetés csak annak az elkövetőnek róható fel, aki a bünszervezet feladatmegosztáson, alá- és fölérendeltségre épített módon kialakított szervezetében a szervezetet ismerve, annak tagjaival állandó kapcsolatban együttműködve fejtett ki tevékenységet. Ilyen magatartás Terhelt13 vonatkozásában nem állapítható meg, a vádlott társait nem ismeri, mindössze egy személlyel volt kapcsolatban. Mindezek alapján indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben azzal, hogy a közügyektől eltiltás mellékbüntetését mellőzze.

[52] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség a Bf.29/2020/26. számú átiratában a bejelentett ügyészségi fellebbezést azzal a pontosítással tartotta fenn, hogy azt az ítéltábla a Be. 583. § (2) bekezdése alapján is bejelentettnek, továbbá az I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. és X. r. vádlottak vonatkozásában a velük szemben kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamának a súlyosítására, a IX., XI., XII. és XIII. r. vádlottak esetében a bűnelkövetési alakzatok közül a bünszervezetben történő elkövetés megállapítására és erre tekintettel a velük szemben kiszabott szabadságvesztés tartamának súlyosítására, a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzésére, a szabadságvesztés

végrehajtási fokozatának fegyházban történő megállapítására és közügyektől eltiltás kiszabására irányulónak tekintse. A bejelentett vádlotti és védői fellebbezéseket nem tartotta alaposnak. Több esetben is eljárási szabálysértést észrevételezett, azonban álláspontja szerint azoknak érdemi kihatása nem volt az eljárás lefolytatására. Több ponton indítványozta a vádlottak előéleti adatainak helyesbítését és kiegészítését.

[53] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség kifejtette továbbá, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás III/2. pontja részben megalapozatlan [Be. 592. § (2) bekezdés d) pont], figyelemmel arra, hogy az cég_8-be apportként bevitt ingatlan forgalmi értéke a bűncselekmény elkövetésének idején 86.100.000.-Ft volt, vagyis azáltal, hogy az cég ezt az ingatlant átadta egy másik gazdasági társaság részére, a vagyona 86.100.000.-Ft összeggel, és nem 62.900.000.-Ft-tal csökkent. Indítványozta ezen túlmenően az ítélet [89] bekezdésében az cég_9 gazdasági társaság megnevezésének, továbbá a IV. r. vádlott terhére rótt vagyoni hátrány összegének helyesbítését, illetőleg az ítélet [77] bekezdésének, valamint [95]-[99] bekezdéseinek az ítélet jogi indokolásába történő utalását a tényállásból.

[54] A fellebbviteli főügyészség kifejtette továbbá, hogy az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, az általuk elkövetett bűncselekményeket azonban csak részben minősítette a törvénynek megfelelően és tévedett akkor, amikor az V., VI., VIII., IX., X., XI., XII., XIII. r. vádlottak esetében nem állapította meg azt, hogy a bűncselekményeket bünszervezetben követték el. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy valamennyi vádlott hosszabb időre, hierarchikusan szervezett bűnözői csoportot alkotott, de tévedett, amikor a konspiratív működést már csak egyes vádlottak vonatkozásában látta bizonyítottnak. Kifejtette, hogy a szervezet tevékenysége során tényleges gazdasági tevékenységet nem végző cégek kerültek felhasználásra, melyeket időszakosan váltottak is, az adóhatósági vizsgálatok során a vallomások tartalmát illetően egyeztettek egymással, melyek mind a büntetőjogi felelősségre vonás elkerülését szolgálták, és összességében valamennyi vádlott esetében alkalmasak a konspiráció megállapítására.

[55] A fellebbviteli főügyészségi átiratban írtak szerint továbbá tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján elvégzett vizsgálat eredményeként arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy az elbíráláskori büntető törvénynek a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezéseire figyelemmel valamennyi vádlott esetében az elkövetéskori büntető törvény helyett az elbíráláskori Btk. szabályait alkalmazza, mivel azok kedvezőbbek. Tekintettel arra, hogy a bűncselekményt bünszervezetben elkövető vádlottak esetében a feltételes szabadságra vonatkozó törvényi rendelkezések mind az elkövetéskori, mind az elbíráláskori Btk.-ban azonosak, ezért a büntető törvény időbeli hatályának a Btk. 2. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti vizsgálatát vádlottanként külön-külön kell elvégezni. Rámutatott továbbá, hogy a költségvetési csalás bűncselekményének törvényi tényállása az elkövetéskori és az elbíráláskori Btk.-ban azonos szabályokat tartalmazott, ezen vizsgálatot azonban a többi bűncselekmény vonatkozásában a törvényszék elmulasztotta elvégezni, melynek eredményeként nem vette figyelembe, hogy a számvitel rendjének megsértése büntetnének büntetési tétele az elbíráláskori Btk. értelmében enyhébb, míg a csődbűncselekmény büntetnének büntetési tétele súlyosabb. Ezen túlmenően pedig – az alsó határ csökkentése folytán – a pénzbüntetés tekintetében a hatályos Btk. tartalmaz kedvezőbb rendelkezéseket.

[56] A bűncselekmények jogi minősítésével kapcsolatban a fellebbviteli főügyészség előadta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen rögzítette azt, hogy a számvitel rendjének megsértése bűncselekményének rendbelisége a bevallási időszakok számához igazodik, ugyanis ezen bűncselekmény esetén az elkövetési időszakok egy adott üzleti évre vonatkoztathatók, amely nem zárja ki az adott cselekmény folytatólagos minősítését. Az I. és

II. r. vádlottak a számvitel rendjének megsértése büntettét két egymást követő üzleti év vonatkozásában követték el egységes akaratelhatározással, rövid időközönként megvalósítva azt, így e körben a folytatólagosság törvényi egysége megállapítható. E tekintetben utalt arra is, hogy az I. és II. r. vádlott vonatkozásában a számvitel rendjének megsértése büntettének jogszabályi alapja, a II. r. vádlott esetében a költségvetési csalás büntettének jogszabályi alapja, illetőleg utóbbi vádlott esetében a csődbűncselekmény büntettének jogszabályi alapja is tévesen került megjelölésre, melyeket helyesbíteni indítványozott. Észrevételezte, hogy a bünszervezetben történő elkövetésre nem a bűncselekmény megnevezése előtt kell utalni, hanem azt akként kell feltüntetni az ítélet rendelkező részében, hogy a büntetés mint bünszervezetben elkövetővel szemben tekintendő kiszabottnak. Ezen túlmenően több ponton is indítványozta az ítéletben írt gazdasági társaságok nevének helyesbítését, valamint az ítélet [257] bekezdésének helyesbítését akként, hogy a II. r. vádlott által okozott vagyoni hátrány összesen 692.559.000.-Ft.

[57] A büntetés kiszabásával kapcsolatban kifejtette, hogy a törvényszék túl nagy jelentőséget tulajdonított az enyhítő körülményeknek, és ennek következtében az általa kiszabott szabadságvesztések tartama aránytalanul enyhe. Ezen túlmenően, figyelemmel arra, hogy a szabadságvesztés végrehajtása nem függeszthető fel azzal szemben, aki a bűncselekményt bünszervezetben követte el, így indokolt a IX., XI., XII. és XIII. r. vádlottak esetében a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztésére vonatkozó rendelkezés mellőzése, a szabadságvesztés végrehajtási fokozatának fegyházban történő megállapítása és ezen vádlottakkal szemben is közügyektől eltiltás kiszabása. Rámutatott továbbá, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a pénzbüntetésre is ítelt vádlottak vonatkozásában a meg nem fizetés esetére azt állapította meg, hogy azt fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[58] Összességében a fellebbviteli főügyészség valamennyi vádlottal szemben végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabását, a kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamának súlyosítását, valamint azt is indítványozta, hogy a büntetést, mint bünszervezetben elkövetővel szemben tekintse kiszabottnak a másodfokú bíróság. Az elsőfokú bíróság által bünszervezeti elkövetéssel nem érintett vádlottak tekintetében annak megállapítására is indítványt tett, hogy ezen vádlottak a szabadságvesztés büntetésből feltételes szabadságra nem bocsáthatóak, továbbá indítványozta annak megállapítását a pénzbüntetés kiszabásával érintett vádlottak tekintetében, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Indítványt tett továbbá még arra is, hogy az ítéltábla az I. r. vádlott gazdálkodás rendjét sértő bűncselekményét folytatólagosan, felbujtóként elkövetett számvitel rendjének megsértése büntettének [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont], a II. r. vádlott gazdálkodás rendjét sértő bűncselekményét folytatólagosan elkövetett számvitel rendjének megsértése büntettének [Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont], a III. r. vádlott cselekményeit bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés a) pont] és folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény 276. §), míg a VII. r. vádlott cselekményeit bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés 1. fordulat, (5) bekezdés b) pont], folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény 276. §) és bűnsegédként elkövetett csődbűncselekmény büntettének [1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat] minősítse, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben azzal, hogy az I., II., III. és VII. r. vádlottak esetében a bünszervezetben történt elkövetést a cselekmények minősítésénél mellőzze, továbbá állapítsa meg, hogy a II. r. vádlott által elkövetett költségvetést károsító bűncselekmény jogszabályi alapja a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont 3. fordulat, (5) bekezdés a) pont, míg az I. r. vádlott által felbujtóként, a II. r. vádlott

által tettesként elkövetett csődbűncselekmény jogszabályi alapja a Btk. 404. § (1) bekezdés b) pont *I. fordulat* és c) pont.

[59] Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, valamint a felmentésekre, illetőleg a kiszabott szabadságvesztések tartamának súlyosítására irányuló fellebbezések valamennyi esetben alaptalanok. A bünszervezetben történt elkövetésre utalás mellőzésére az I., II., III., IV. és VII. r. vádlottak vonatkozásában előterjesztett fellebbezések ugyancsak alaptalanok, a büntetések enyhítésére bejelentett fellebbezések a VII. r. vádlott kivételével alaposak, míg a X. r. vádlott tekintetében annyiban alapos, hogy a másodfokú bíróság lehetőséget látott a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztésére. A fellebbviteli főügyészségi átiratban foglaltakkal az ítéltábla nagyobb részben egyetértett, más részében azt nem osztotta.

[60] Tekintettel arra, hogy az ügyészség a bünszervezetben történő elkövetés megállapítása érdekében, míg az I. r. vádlott védője, a II. r. vádlott és védője, a III. r. vádlott és védője, a IV. r. vádlott védője, a VI. r. vádlott és védője, a VII. r. vádlott és védője, a VIII. r. vádlott védője, a X. r. vádlott és védője, továbbá a XII. r. vádlott és védője felmentés érdekében is jelentettek be fellebbezést, a Be. 590. § (1), (2), (7) és (10) bekezdései alapján az ítéltábla a fellebbezésekkel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt teljeskörűen felülbírált. Az V. és IX. r. vádlott védői ugyan kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján jelentettek be fellebbezést, illetőleg a XI. r. vádlott vonatkozásában vádlotti és védői fellebbezés előterjesztésére nem került sor, az ezen vádlottak terhére eltérő minősítés érdekében bejelentett ügyészségi fellebbezésre figyelemmel korlátozott felülbírálatra nem volt lehetőség.

[61] A teljeskörű felülbírálat során az ítéltábla megállapította, hogy eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor a 13.B.198/2019/152/I. számú, 153/I. számú, továbbá 166., 166/I., 166/II., 166/III. és 166/IV. számú végzéseiben az azokban megjelölt tanúkat az 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) szerint is figyelmeztette, illetőleg felhívta arra, hogy a saját kézzel írt vallomását két tanúval is írassa alá és a tanúk tüntessék fel olvashatóan a nevüket és a lakcímüket.

[62] A 4/2020. BJE szerint a büntetőeljárásról szóló 2107. évi XC törvény (Be.) hatálybalépését követően történő tanúkihallgatás során a tanúzási figyelmeztetést a Be. szerint kell közölni, ezért nincs helye a korábbi Be. szerinti figyelmeztetésnek. Ha a tanút a korábbi Be. szabályai szerint korábban tanúként már kihallgatták, a Be. hatálybalépését követő ismételt kihallgatásakor a tanúzási figyelmeztetést az új törvény szerint kell közölni. Mindezekon túlmenően a Be. 181. § (2) bekezdés a) pontja lehetővé teszi a tanú részére, hogy vallomását sajátkezűleg leírja és aláírja, de ilyenkor sem támaszt olyan követelményt, hogy a tanúvallomást két tanúval írassa alá, illetőleg a tanúk a lakcímüket és a nevüket tüntessék fel.

[63] Eljárási szabályt sértett továbbá az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 210. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltak ellenére a védők írásban benyújtott perbeszédeit, valamint a VIII. r. és a IX. r. vádlott írásban benyújtott felszólalását nem rendelte kézbesíteni valamennyi védőnek és vádlottnak, ezáltal nem biztosította részükre a 15 napos határidőt viszonválaszaik megtételére.

[64] Mindezekon túlmenően eljárási szabályt sértett a törvényszék akkor is, amikor az elsőfokú ítélet 2021. szeptember 28-i kihirdetésekor nem tartotta be a Be. 455. § (3) bekezdésében foglaltakat, amely szerint az ügydöntő határozat kihirdetése előtt írásba foglalt rendelkező részét a jogorvoslati résszel együtt kézbesíteni kell a jelen nem lévő fellebbezésre jogosultaknak. Az említett tárgyalási napon a törvényszék a Be. 549. § (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a kihirdetést követően az ügydöntő határozat rendelkező részét a jelenlévő fellebbezésre jogosultaknak átadta, ugyanakkor a jelen nem

lévők részére csak a már írásba foglalt ítéletet rendelte kézbesíteni 2021. november 15. napján. Így a III., VI., VII., X. és XII. r. vádlottak, valamint a X. r. vádlott védője csak ezen kézbesítést követően tudtak élni fellebbezési jogosultságukkal, azonban ezen időponthoz képest fellebbezésüket a törvényes határidőn belül terjesztették elő, így azok joghatályosak.

[65] A fentebb felsorolt eljárási szabálysértések ugyanakkor nem bírtak érdemi kihatással az eljárás lefolytatására, ezért az ítéltábla pusztán azok megállapítására szorítkozott.

[66] Nem találta ugyanakkor alaposnak az ítéltábla a védelem által felvetett eljárási szabálysértésekre történő hivatkozásokat.

[67] Így nem osztotta a II. r. vádlott védőjének azon felvetését, amely szerint benyújtó¹² igazságügyi adó- járulék- és könyvszakértő esetlegesen már 2012. év óta nem rendelkezett eljárási jogosultsággal, és így szakértői véleményt sem adhatott. Kétségtelen, hogy az benyújtó²³ nyilvántartásának adatai szerint az igazságügyi szakértő 000621 sorszámú szakértői igazolványa 2012. évben hatálytalanításra került, amelynek oka nem ismert. Ugyanakkor az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény 5. § (4) bekezdése szerint az igazságügyi szakértő igazságügyi szakértői tevékenység folytatására a névjegyzékbe történő felvétellel és az igazságügyi szakértői eskü letételével válik jogosulttá. Ebből következően a szakértői igazolvány megléte vagy nemléte nem feltétele a szakértői vélemény adásának, a törvény kizárólag a névjegyzékben történő szereplést (és az eskü letételét) jelöli meg feltételként az igazságügyi szakértő vonatkozásában. Az pedig az benyújtó²³ tájékoztatása alapján megállapítható volt, hogy benyújtó¹² igazságügyi szakértő a szakértői névjegyzékben 2017. december 21. napjáig szerepelt, így a nyomozás során 2017. április 11. napján és 2017. december 4. napján jogosult volt a szakértői kompetenciájába tartozó szakértői vélemény előterjesztésére.

[68] A védelemnek ugyancsak a szakértő eljárásával kapcsolatos észrevétele volt, hogy a Be. 530. § (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel a szakvélemény lényegének ismertetése vagy felolvasása után, ha az ügyész, a vádlott, a védő vagy a sértett a szakértőhöz kérdést kíván feltenni, a tárgyalást el kell napolni és a szakértőt a kitűzött tárgyalásra meg kell idézni.

[69] Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság a szakértőt a tárgyalásra nem idézte meg. Ugyanakkor éppen az előzőekből kifolyólag megállapítható, hogy benyújtó¹² a bírósági tárgyalás megtartásának idején már nem volt szakértő, így szakértői megidézésére nyilvánvalóan nem kerülhetett sor. Olyan kötelezettséget ugyanakkor a Be. nem ír elő a bíróság részére, hogy ilyen esetben kötelező egy másik szakértőt kirendelnie. Az újabb szakértő kirendelése az elsőfokú bíróság diszkrecionális joga, amennyiben azt szükségesnek tartja. Ugyanakkor, ha a szakértői véleményt nem találja aggályosnak, úgy nem köteles pusztán az előzőekben felsorolt okból másik szakértőt kirendelni. Erre figyelemmel tehát az újabb szakértő kirendelésének elmaradása eljárási szabálysértésként nem értékelhető.

[70] Nem tekinthető eljárási szabálysértésnek az sem, hogy az elsőfokú bíróság valamennyi védői bizonyítási indítványt elutasította.

[71] A Be. 163. § (2) és (3) bekezdései szerint a büntetőeljárásban a bíróság a döntését valóságghú tényállásra alapozza, az ítélezés során a tényállást a vád keretein belül tisztázza. A 167. § (1) bekezdése szerint a büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz, és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény. A (3) és (4) bekezdésben foglaltak szerint pedig a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító erejük. A bíróság, az ügyészség és a nyomozóhatóság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. Nincs tehát olyan

törvényi rendelkezés, amely valamely bizonyíték bizonyító erejét előre meghatározná, és olyan sem, amely meghatározná azt, hogy a bizonyítékokat miként kell értékelni. Ebből következik az is, hogy a bíróságnak lehetősége, de nem kötelessége indítványra bizonyítékokat beszerezni, amennyiben a valósághű tényállás megállapításához szükséges bizonyítékok már rendelkezésre állnak. Ebből következik az is, hogy az elsőfokú bíróság diszkrecionális joga eldönteni azt a kérdést, hogy a valósághű tényállás megállapításához minden szükséges bizonyíték birtokában van-e, ha pedig a válasz igenlő, úgy további bizonyítás lefolytatására nem köteles.

[72] Lényegében ugyanez mondható el Terhelt9 IX. r. vádlott és az általa tett terhelő vallomásokkal érintett vádlottak közötti szembesítés elmaradását illetően. A fentebb már kifejtettekre figyelemmel a szembesítés elrendelése sem kötelező, csupán egy lehetőség a bíróság számára a tényállás tisztázására. Ezen túlmenően egyetlen vádlott sem kötelezhető szóbeli vallomástételre, így szembesítésre sem.

[73] Azon védői álláspontokat sem osztotta az ítéltábla, amelyek szerint a különböző bíróságok előtti eljárások egyesítésének elmaradása eljárási szabálysértést valósított volna meg. Tényként állapítható meg, hogy jelen ügy vádlottjainak egy részével szemben a Fővárosi Törvényszéken 28.B.809/2019. ügyszám alatt ugyancsak bünszervezetben elkövetett költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt van folyamatban büntetőeljárás. Kétségtelen az is, hogy a költségvetési csalásnál a vádemelés időpontja zárja le a bűncselekmény-egységet, így valamennyi, az addig eltelt időszakban megvalósult tényállásszerű részcsselekmény a törvényi egység körébe tartozik, függetlenül attól, hogy azt különböző adó- és járuléknemekre követték el, ahogy akkor is, ha azok külön-külön nem minősülnének bűncselekménynek. A bűncselekmény minősítésénél a részcsselekményekkel együttesen okozott vagyoni hátrányra kell tekintettel lenni (BH2018. 162.).

[74] Ugyanakkor a bírói gyakorlat atekintetben is következetes, hogy a részesként elkövetett költségvetési csalási cselekmény mint tényálláson kívüli magatartás nem vonható a tettesként elkövetett cselekménnyel törvényi egységbe. A részesi magatartások is csak akkor alkotnak törvényi egységet, ha azonos tettes cselekményeihez kapcsolódnak; ha a részes különböző tettesek által elkövetett alapcselekményhez fűződően követte el a költségvetési csalást, a részesi cselekmények rendbelisége a tettesi alapcselekményhez igazodik (EBH2019. B. 6. I.).

[75] Jelen büntetőügynek egyetlen tettes vádlottja van, mégpedig Terhelt2 II. r. vádlott. Terhelt1 I. r. vádlott felbújtó, míg a többi vádlott bűnsegéd. A Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban lévő büntetőügyben ugyancsak Terhelt1 I. r. vádlott a felbújtó, míg tanú2 II. r. vádlott a tettes, a többi vádlott bűnsegéd. A tettesek személye tehát a két ügyben eltér, míg a részesek magatartásai is csak akkor alkothatnának törvényi egységet, ha azonos tettes cselekményeihez kapcsolódnak. Jelen esetben azonban nem ez a helyzet, így a törvényi egység kérdése nem merült fel.

[76] Egyesítésre kizárólag a vád tárgyát képező cselekmények összefüggéseire és a vádlottak személyeire tekintettel lett volna lehetőség célszerűségi szempontok alapján. Erre valóban sor kerülhetett volna, ennek eldöntése ugyanakkor az ugyanazon eljárási szakaszban eljáró bíróságok diszkrecionális joga. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (BÜSZ) 36. § (2) bekezdése szerint az egyesítés a korábban, több ügy egyesítésekor a legkorábban lajstromozott ügyirathoz történik. Ennek megfelelően a büntetőügyek egyesítésére a Fővárosi Törvényszéknek lett volna lehetősége, amikor elsőfokon még egyik büntetőügy sem fejeződött be. Az elsőfokú eljárás a Fővárosi Törvényszéken még jelenleg is folyamatban van, különböző fokú bíróságok előtt folyamatban lévő büntetőügyek egyesítésére pedig semmiféle jogszabályi lehetőség nincs.

[77] Egyes vádlottak védői részéről visszatérő észrevétel volt az is, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Az ítéltábla ezzel nem értett egyet.

[78] A Be. 609. § (1) bekezdése, valamint a (2) bekezdés d) pontja az indokolási kötelezettség teljes, vagy részbeni elmulasztásának jogkövetkezményét az úgynevezett relatív eljárási szabálysértések közé sorolja.

[79] Az indokolási szabályok, indokolási kötelezettség megsértése nem jelenti azt, hogy amiatt automatikusan, feltétlenül az ügydöntő határozat hatályon kívül helyezésére kerüljön sor. Az ebből az okból történő kasszáció alapvető feltétele, hogy az indokolás nem teljesítése vagy hiányossága olyan vagy olyan mérvű legyen, amely az ítélet felülbírálatánál a büntetőjogi főkérdések eldöntése körében mutatkozik meg, és a hiányosság a másodfokú eljárásban ne legyen pótolható. A tényállás megállapítását illetően a hiányosságok az ítélet megalapozatlansága (Be. 592. §) körében kerülnek értékelésre, az ott írt, illetőleg a 610. § szerinti eljárásjogi következményekkel. A jogi értékelés körében mutatkozó indokolásbeli hiányosságok – főként, ha a rendelkező részben megállapított bűncselekményre vonatkozó jogszabályhelyeket az indokolás feltünteti - általában nem eredményezhetik az ítélet hatályon kívül helyezését.

[80] A kialakult bírói gyakorlat szerint az indokolási kötelezettség hatályon kívül helyezést eredményező elmulasztása tipikusan akkor állapítható meg, ha az ügydöntő határozat indokolása – kivéve, ha a törvény különös rendelkezése ezt nem kívánja meg – nem tartalmazza azoknak a bizonyítékoknak a megjelölését, amelyekre a bíróság az ítéleti tényállást, ezen keresztül a döntését alapozta, és nem adta indokát annak sem, hogy mely bizonyítékot a tényállás megállapításának alapjául miért fogadott el, más bizonyítékot pedig miért vetett el, és ennek következtében a megtámadott határozat indokolása valamely tény vagy jogkérdés kapcsán olyan mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg, az elsőfokú bíróság mire alapozta döntését. Amennyiben az elsőfokú ítéletből kitűnik az elsőfokú bíróságnak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, valamint az, hogy az érdemi döntése milyen ténybeli és jogi állásponton nyugszik, az indokolási kötelezettség sérelme nem állapítható meg (Büntetőeljárásjog Kommentár a gyakorlat számára HVG-ORAC 1247. oldal).

[81] Ezzel egyező állásfoglalást tartalmaz a Kúria BH2015. 216. számú eseti döntése is, amelynek II. pontja szerint az indokolási kötelezettség megszegése csak akkor képez hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést, ha az oly mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg, hogy a bíróság a döntését mire alapította. Ezen eseti döntés [37] bekezdésében rögzítésre került az is, hogy az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez és jogkérdésekhez. A ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértése egyrészt nem azonos a megalapozatlanság kérdésével, másrészt akkor tekinthető elmulasztottnak, ha nem állapítható meg, hogy mire alapította a bíróság a döntését. A jogi indokolási kötelezettség megsértése hasonlóképpen akkor áll elő, ha nem állapítható meg – még jogi következtetés útján sem – hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés.

[82] Az ítéltábla álláspontja szerint viszont a törvényszék összességében tényállásfelderítési feladatának eleget tett, valamennyi olyan bizonyítást felvett, amely a vád tárgyát képező, releváns tények felderítésére alkalmas volt, illetőleg a tényállás részbeni megalapozatlansága – a későbbiekben részletezettek szerint – az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján kiküszöbölhetővé vált, erre figyelemmel az ítéleti tényállás is alkalmassá vált a felülbírálatra. Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi indokolása is hiányos volt, adott esetben csak egy bizonyítási eszközre, illetőleg bizonyítási eszközök elfogadására utalt, lényegében általános

jellegű volt. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság okfejtése a tény- és jogkérdésekben követhető és ellenőrizhető volt, így ítéleti indokolása – a későbbiekben részletezettek szerint – kiegészítésre és helyesbítésre szorult, összességében azonban nem volt oly mértékig hiányos, hogy az az ítélet hatályon kívül helyezésére adjon alapot.

* * *

[83] Az ítéltábla az elsőfokú ítélet [10] bekezdésében foglalt szövegrészt a [49] bekezdésben foglalt szöveg után utalta. A Be. 561. § (3) bekezdés b) pontja alapján az ügydöntő határozat indokolása tartalmazza a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket, a vádlott korábbi büntetéseire vonatkozó adatok közül azokat, amelyek a határozat meghozatalakor jelentőséggel bírtak, míg a c) pont szerint az ügydöntő határozat indokolása tartalmazza a bíróság által megállapított tényállást. Ebből következően tehát a vádlottak személyi körülményeire és korábbi elítéléseire vonatkozó adatok nem minősülnek a bíróság által megállapított történeti tényállásnak, attól elkülönülnek.

[84] Ezen személyi körülményekre és korábbi elítélésekre vonatkozó megállapításokat az ítéltábla az alábbiak szerint helyesbítette, illetőleg kiegészítette:

[85] Terhelt1 I. r. vádlott az ítélet [13] bekezdésében megjelölt elítéléséből helyesen 2019. december 5. napján került feltételes szabadságra, a büntetést helyesen 2022. február 4. napján töltötte le.

[86] Terhelt4 IV. r. vádlottal szemben a Paksi Rendőrkapitányság 427/2011. bü. szám alatt büntetőeljárást folytatott jelentős kárt okozó csalás büntette miatt, a megalapozott gyanú közlésére 2011. július 5. napján került sor. Ezen kiegészítés azért vált szükségessé, mert ennek alapján megállapítható, hogy a IV. r. vádlott a terhére rótt bűncselekményeket részben más büntetőeljárás hatálya alatt követte el.

[87] Az elsőfokú ítélet [23] bekezdésében lévő, Terhelt5 V. r. vádlottra vonatkozó elsőfokú ítélet számát az ítéltábla kijavította akként, hogy az helyesen 15.B.1337/2014/35.

[88] Az elsőfokú ítélet [26] bekezdésében rögzített, Terhelt6 VI. r. vádlottra vonatkozó elítélést az ítéltábla a személyi körülmények köréből mellőzte, figyelemmel arra, hogy ezen elítélés adatait a bűnügyi nyilvántartás már nem tartalmazza, s a Btk. 97. § (2) bekezdése alapján a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben.

[89] Az elsőfokú ítélet [35] bekezdésében szereplő, Terhelt9 IX. r. vádlottra vonatkozó, a Pesti Központi Kerületi Bíróság 35.B.VII.29.528/2008/16. számú ítélete helyesen 2012. június 21. napján emelkedett jogerőre, az ezen ítélettel kiszabott végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés végrehajtását elrendelő, a Fővárosi Törvényszék által meghozott elsőfokú ítélet száma helyesen 15.B.1337/2014/35., illetőleg a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.190/2015/34. számú ítélete 2016. április 15. napján emelkedett jogerőre. Ezen elítélésből a IX. r. vádlottat 2019. április 2. napján bocsátották feltételes szabadságra, amelynek letelte 2019. július 1. napja.

[90] Az elsőfokú ítélet [36] bekezdésében az ítéltábla ugyancsak helyesbítette a Fővárosi Törvényszék elsőfokú ítéletének számát, amely helyesen 15.B.1337/2014/35., valamint a bekezdés utolsó sorában a kitöltés időpontja helyesen 2019. július 1. napja.

[91] Terhelt10 X. r. vádlott vonatkozásában az elsőfokú ítélet [41] bekezdését az ítéltábla ugyancsak a Btk. 97. § (2) bekezdésére tekintettel mellőzte, ugyanis a bűnügyi nyilvántartás azt az elítélést már nem tartalmazza, illetőleg a [42] bekezdésben szereplő Békéscsabai Járásbíróság ítéletének száma helyesen 8.B.164/2010/11., az ezen ítélettel kiszabott, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés próbaideje 2017. december 9. napjáig tartott.

* * *

[92] A másodfokú bíróság a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján a törvényszék ítéletének tényállását az alábbiak szerint kiegészítette, illetőleg helyesbítette:

[93] Az ítélet [66] bekezdésével kapcsolatosan – a tényállás egyértelműsítése érdekében – az ítéltábla rögzítette, hogy Terhelt3 III. r. vádlott nem Terhelt2 II. r., hanem Terhelt1 I. r. vádlott titkárnője volt.

[94] Mellőzte az ítéltábla az elsőfokú ítélet [69] bekezdésében foglalt jogi következtetéseket, tekintettel arra, hogy bár azoknak a jogi indokolásban lenne a helyük, ugyanakkor az ítélet jogi indokolása ezen következtetéseket már tartalmazza, így a szükségtelen ismétlés elkerülése végett azok mellőzése volt indokolt.

[95] Az ítéltábla a [77] bekezdésben foglaltakat pedig a jogi indokolás részeként tekintette, az ott leírtaknak ugyanis nem az ítéleti tényállásban a helyük.

[96] Kiegészítette az ítéltábla az elsőfokú ítélet [83] bekezdését akként, hogy Terhelt3 III. r. vádlott 692.559.000.-Ft vagyoni hátrány okozásához járult hozzá. Ezen megállapítás az egyértelműség kedvéért volt szükséges, ugyanis az ítélet a [84]-[91] bekezdéseiben részletezi a bűnsegedék általi hozzájárulás mértékét, de ez a III. r. vádlott vonatkozásában elmaradt.

[97] Az elsőfokú ítélet [89] bekezdésében az ítéltábla a gazdasági társaság nevét helyesbítette akként, hogy az helyesen cég_9, illetőleg Terhelt4 IV. r. vádlott helyesen 658.810.000.-Ft vagyoni hátrány okozásához járult hozzá.

[98] Az ítéltábla a II. számú ítéleti tényállási pontból csak az ítélet [94] bekezdésének azon részét tartotta meg, amely szerint Terhelt2 II. r. vádlott Terhelt1 László I. r. vádlott iránymutatásainak és utasításainak megfelelően az ügyvezetése alatt álló cég 2011-2012 évi könyvelésébe az ítéleti tényállás I. pontjában írt módon valótlan tartalmú költség számlákat fogadott be. Ezen túlmenően a másodfokú bíróság a tényállás fennmaradó részét, azaz a [94] bekezdés fennmaradó mondatrészét, illetőleg a [95]-[100] bekezdéseket, amelyek nem tényállásbeli, hanem jogi jellegű megállapításokat tartalmaznak, a jogi indokolásba utalta.

[99] Helyesbítette az ítéltábla a III/2. számú ítéleti tényállást akként, hogy a [110] bekezdés szerinti vagyonsökkenés értéke 86.100.000.-Ft. Ennek magyarázata az, hogy a 2012. március 14. napján kelt határozattal az cég_8-be apportként bevitt ingatlan forgalmi értéke a bűncselekmény elkövetésének idején 86.100.000.-Ft volt, így azáltal, hogy az cég ezt az ingatlant átadta egy másik gazdasági társaság részére, a vagyona ezen összeggel csökkent, és irreleváns, hogy az ingatlant milyen vagyoni értékben számították be az cég_8 vagyonának megállapítása során.

Ezen tényállási pontot az ítéltábla kiegészítette azzal, hogy a hivatal a 2012. május 7. napján kelt határozatával a csárdaszállási ingatlan tulajdonjogát apport jogcímén az cég_8 javára bejegyezte.

[100] A III/3. tényállási pontot akként helyesbítette, hogy Terhelt7 VII. r. vádlott a III/2-3. tényállási pontokban írt cselekményekben történő közreműködésével összesen 115.310.000.-Ft vagyonsökkenésben működött közre, figyelemmel arra, hogy a III/1. tényállási pontban részletezett elkövetésben a VII. r. vádlott nem vett részt.

[101] Ezen helyesbítésekkel és kiegészítésekkel az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása immár megalapozottá vált és a felülbírálat alapját képezte.

[102] Az ítéltábla szükségtelennek ítélte Terhelt1 I. r. vádlott vonatkozásában újabb igazságügyi orvosszakértő kirendelését az egészségi állapotának kivizsgálására. Az elsőfokú bíróság az I. r. vádlott fennálló betegségeit már figyelembe vette enyhítő körülményként a büntetés kiszabása során, amelyet a másodfokú bíróság is irányadónak tekintett, ezért e tárgykörben újabb szakértői vélemény elkészítése szükségtelen volt.

[103] Ugyancsak nem látta indokoltnak az ítéltábla név_2 tanúkenti kihallgatását, aki a III. r. vádlott védője szerint a vádiratban rögzített időtartamra nézve a cég_2 könyvelési-számviteli gyakorlatával, a III. r. vádlott műtrágya beszerzés és értékesítés területén kifejtett tevékenységével kapcsolatban tudna vallomást tenni. Az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a hiánytalan és valóságghú tényállás megállapításához a szükséges bizonyítékok rendelkezésre állnak, ezért a tanú kihallgatása szükségtelen. Ezzel összefüggésben mellőzte az elsőfokú ítélet [213]-[214] bekezdéseiben foglalt azon megállapításokat, hogy a tanú hajlandó arra is, hogy hamis költség számlákat szerezzen és helyezzen el utólagosan az I. r. vádlott cégének könyvelésében, ezért tőle elfogulatlan tanúvallomás nem várható, mert a rendelkezésre álló adatok ilyen nem támasztottak alá.

[104] Ami az elsőfokú bíróság által egyebekben elutasított bizonyítási indítványokat illeti, azok elutasításának okaival az ítéltábla is egyetértett, ezért az ismételten előterjesztett ilyen bizonyítási indítványoknak ugyancsak nem adott helyt.

* * *

[105] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges körben lefolytatta, indokolásából pedig az megállapítható volt, hogy valamennyi vádlott bűnösségére – bűnösségük tagadása ellenére – elsősorban Terhelt5 V. r., Terhelt9 IX. r., Terhelt11 XI. r. és Terhelt12 XII. r. vádlottak ténybeli beismerő vallomásai, tanú13, tanú2, tanú_13, tanú11, tanú12, tanú_14, tanú8, tanú9 és tanú1 tanúk, az igazságügyi könyvszakértői véleményben foglaltak, valamint a más büntetőeljárásban beszerzett titkos adatszerzés anyaga alapján következtetett. Értékelés alá vonta továbbá a terheltek adóigazgatási szakban tett vallomásait is, valamint következtetéseket vont le az adóigazgatási eljárás során keletkezett iratokból, illetőleg egyes cégek bankszámlaforgalmából is.

[106] A törvényszék ezen beszerzett bizonyítékokat ugyanakkor nem teljes egészében vetette össze és értékelte, így az indokolást szükségessé vált kiegészíteni, illetőleg bizonyos esetekben helyesbíteni is a következők szerint:

[107] Az ítéltábla a bizonyítékok köréből kirekesztette az ítélet [122] bekezdésében felhívott, tanú5 könyvvizsgáló által készített „Független könyvvizsgáló által készített tanúsítvány”-t, az ugyanis 2010. évre vonatkozik, azaz nem a vád tárgyát képező időszakra

vonatkozó információkat tartalmazott, így eleve irrelevánsnak tekintendő. Ezen túlmenően azt nem is a nevezett tanú készítette, így szükségessé vált az ítélet [195]-[197] bekezdéseiben foglaltak mellőzése is.

[108] Ugyancsak mellőzte az ítéltábla az elsőfokú ítélet [142] bekezdésében foglalt, tanú10 tanú által előadottakra történő hivatkozást, ugyanis ezen vallomás a bírósági tárgyaláson nem került ismertetésre, azaz az elsőfokú bíróság ezen vallomást nem tette a tárgyalás anyagává.

[109] Mellőzte az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének [161] bekezdésében foglaltakat is annak irreleváns jellege és értelmetlensége folytán, valamint ugyancsak mellőzésre került a titkos adatszerzésre vonatkozó valamennyi hivatkozás az ítélet [165] bekezdésétől a [180] bekezdéséig. Ez utóbbinak magyarázata az, hogy a titkos adatszerzés eredményei vonatkozásában az elsőfokú bíróság olyan bizonyítékokra hivatkozott, amelyek nem vonatkoztathatók a vád tárgyát képező cselekményekre, tekintettel arra, hogy az elkövetési időszakhoz képest évekkel későbbi lehallgatási anyagokról van szó ezen esetekben, amelyekből következtetni sem lehet a vád tárgyát képező cselekvősegekre.

[110] Mint az az előzőekben már kifejtésre került, az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékokat csak sommásan, összefoglaló jelleggel értékelte. Mindazonáltal ezen bizonyítékértékelési tevékenysége alapján a vádlottak szavahihetőségét megdőltnek tekintette, ezért bűnösségüket a vád tárgyává tett cselekményekben megállapította. Tekintettel arra azonban, hogy ezen bizonyítékértékelő tevékenysége sommás, összefoglaló jellegű volt, elmulasztotta vádlottanként feltüntetni, hogy mi alapján látta megállapíthatónak, hogy a vádlottak tudattartalma átfogta a bűncselekmények elkövetését, ezért az ítéltábla az indokolás kiegészítését látta szükségesnek az alábbiak szerint:

[111] Terhelt1 I. r. vádlott a cég_2-től induló és az cég-ig (illetőleg annak vevőjéig) tartó különböző cégláncolatokat hozott lére, amelynek célja az adó elkerülése volt. Tekintettel arra, hogy a cég_2-t egyedül az I. r. vádlott képviselte, ugyanakkor ezen cég egyedüli tulajdonosa volt az cég-nek is, megállapítható, hogy a cégláncolat legeleje és legvége is hozzá kötődött, annak is köszönhetően, hogy az cég-t pedig az unokatestvére, Terhelt2 II. r. vádlott képviselte. Az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a II. r. vádlott önálló döntéseket nem hozott, minden esetben az I. r. vádlott iránymutatásainak megfelelően járt el, alátámasztható a II. r. vádlottnak a nyomozó hatóság előtt 2014. július 3. napján megtett vallomásával, amelyben arról nyilatkozott, hogy az cég-ben mindenről Terhelt1 döntött, az ő tisztsége csak formális volt, és csak a rokoni és bizalmi viszony miatt vállalta az ügyvezetői tisztséget. Elmondta, hogy csak aláírta azt, amit kellett, és a cég végelszámolásáról is az I. r. vádlott döntött. Ekkor elmondta azt is, hogy nem tudja, milyen gazdasági kapcsolat volt a tulajdonos cég és az cég között. A III/1. tényállással kapcsolatosan pedig előadta, hogy a két cég között 2011. december 30. napján kelt megállapodást, majd a fizetési felszólítást, illetőleg a részvényekkel kapcsolatos vételi jog gyakorlásáról szóló okiratot ugyan ő írta alá ügyvezetőként, de ezen döntések is Terhelt1-től származtak. Terhelt2 II. r. vádlottnak az eljárás későbbi szakaszában tett vallomásai Terhelt1 I. r. vádlott szerepére nézve nem voltak ellentétesek, illetőleg az itt előadottakat érdemben megcáfolni nem tudta.

[112] Részben terhelő vallomást tett az I. r. vádlottra Terhelt3 III. r. vádlott is, amikor a nyomozó hatóság előtt 2017. február 23. napján akként nyilatkozott, hogy a cég_2 az cég_10 román cégtől szerezte be a műtrágyát, a vevőket pedig - a cégláncolat tagjait - az I. r. vádlott intézte. Arra ő sem tudott magyarázatot adni, hogy az cég miért nem közvetlenül vásárolta meg a műtrágyát az cég_10 román cégtől, mi szükség volt a cégláncolat tagjainak közbeiktatására.

[113] Részen Terhelt7 VII. r. vádlott is terhelően nyilatkozott az I. r. vádlottra a nyomozó hatóság előtt 2016. június 29. napján tett tanúvallomásában, amikor azt adta elő, hogy az cég részéről Terhelt2 II. r. és Terhelt1 I. r. vádlott jártak el, illetőleg egyebekben is utalt ezen vallomásában Terhelt1 I. r. vádlott vezető szerepére az cég vonatkozásában.

[114] Az I. r. vádlottra az adóhatóság előtt 2012. december 11. napján megtett tanúvallomásában az cég_9 képviselője, Terhelt11 XI. r. vádlott is terhelő vallomást tett, amikor úgy nyilatkozott, hogy Terhelt4 IV. r. és Terhelt1 I. r. vádlott szervezték be, ők irányították a tevékenységét. A cég_2 számláit a III. r. vádlottól kellett átvennie, ő azonban soha semmilyen megrendelést nem adott le a cég_2 felé. A kiállított számla alapján kellett neki is kiállítania a saját számláját, először a cég_4-nek, majd Terhelt4 utasítása szerint a cég_3-nek. A lerakodás helyét nem ő adta meg a cég_2-nak, azt Terhelt4 és Terhelt1 I. r. vádlott már eleve tudták, a szállításoknál sem volt jelen, azt sem tudja, hogy azokat ki rendelte meg. Arról is beszámolt, hogy sem a cég_4, sem a cég_3 nem vette át ténylegesen az árut helysége. Ahogyan az elsőfokú bíróság is rögzítette, a terhelő vallomásait Terhelt1 I. r. vádlott vonatkozásában a bírósági eljárásban visszavonta, annak azonban nem adta semmilyen elfogadható magyarázatát.

[115] Közvetve Terhelt9 IX. r. vádlottnak a nyomozó hatóság előtt 2017. május 3. napján megtett tanúvallomása is terhelő volt az I. r. vádlottra nézve, ugyanis arról számolt be, hogy a tevékenységét Terhelt10 és Terhelt4 utasításai szerint végezte. Terhelt10 mutatta be Terhelt1 I. r. vádlottnak is, a cég_2 - cég_11 - cég_3 ügyletet pedig tudomása szerint ez a három személy szervezte meg. Ezen vallomás is azt erősítette tehát, hogy az I. r. vádlott tudomással bírt arról, hogy a műtrágya papíron végigmegy a teljes cégláncolatban, ugyanakkor a valóságban a gyártótól rögtön a végső vevőhöz kerül leszállításra.

[116] tanú_13 tanúvallomásában részletezte, hogy az cég részéről ország beszállított műtrágya esetén helysége az áruval eredetileg érkező CMR okmányt belföldi szállítólevélre cserélte ki, amelyen az „eladó” rovatba már az cég-t, a „vevő” rovatba pedig az cég-nél dolgozó tanú4-től kapott e-mail alapján írta be, hogy mely cég lesz az áru vevője. tanú4 látta el pontos információkkal arról, hogy mikor milyen rendszámú autó érkezik, mi lesz a lerakodási hely és ki lesz az áru vevője, ő pedig a belföldi szállítólevelet ez alapján állította ki. Az „átpapírozásról” az I. r. vádlott is tudott, hiszen a nyomozati iratokhoz iratmellékként csatolt email-ek adataiból megállapítható, hogy az cég részéről tanú4 és tanú2 logisztikusok, továbbá a cég_2 részéről Terhelt3 III. r. vádlott (aki az I. r. vádlottnak elszámolási kötelezettséggel tartozott) folyamatosan egyeztettek az egyes szállításoknál a szállítást végző FES-SPED Kft. részéről eljáró – elsősorban – Patai Istvánnal arról, hogy melyik teherautó melyik lerakóhelyre menjen, helysége hogyan kell az „átpapírozást” elvégezni, illetőleg ki lesz a költségviselő. Mindezeket úgy, hogy a beszélgetés lényegében háromoldalú volt, azaz az email-ekből másolat küldésére került sor, lényegében minden esetben az cég és a cég_2 részére is. Ebből pedig egyértelműen megállapítható, hogy mind a cég_2 – és így az I. r. vádlott – mind pedig az cég tisztában voltak azzal, hogy kik vesznek részt a láncolatban, azaz az I. r. vádlott azzal is tisztában volt, hogy valójában az cég-nek (illetőleg ezen cég vevőjének) értékesít a cég_2, nem pedig a számlázási láncolatban közvetlenül utána következő úgynevezett „missing trader” cégnek. Mindezeket túlmenően tanú_14 tanú is akként nyilatkozott, hogy a román cég_10 társaság a cég_2 részére történő műtrágya értékesítés során terhelt tartotta a kapcsolatot, aki ugyanakkor képviselte az cég-t is.

[117] A III/1. tényállási ponttal kapcsolatban pedig az cég könyvelője, tanú3 tanú tett közvetve terhelő vallomást, amikor azt vallotta, hogy kívülállóként is tudta, hogy a cég_14. már nem volt olyan, mint fénykorában, de nem volt tisztte megítélni, hogy a részvényei mennyit érnek.

[118] Terhelt2 II. r. vádlottra nézve a NAV előtt tett saját, 2013. május 7. és 2014. július 3. napján tett tanúvallomásai is terhelőek voltak, amikor lényegében azt adta elő, hogy semmit sem tud az cég működéséről, hanem Terhelt1 I. r. vádlott utasításai alapján járt el, illetőleg a cég_7 által az cég részére kiállított nagy mennyiségű számláról sem tud nyilatkozni semmit. Ezzel lényegében saját magáról mondta ki, hogy a cégben csak stróman szerepet tölt be. Későbbi, ezzel részben már ellentétes tartalmú vallomásaiban, ahol az cég-ben betöltött valós szerepével kapcsolatosan tett nyilatkozatokat, elfogadható magyarázatot ezen korábbi nyilatkozataira nem adott. Azon nyilatkozatát pedig, hogy az cég-ben lényegében semmiről sem volt tudomása, cáfolta tanú2 tanúnak a NAV előtt 2012. május 19. napján tett nyilatkozata, amelyben azt adta elő, hogy az utasításokat a II. r. vádlottól kapta, illetőleg ő kötötte meg a beszállítókkal a keretszerződést is. Egyebekben ez a tanú is megjegyezte, hogy nem tudja, hogy az cég és a cég_2 között mi szükség volt a köztes cégekre. A 2014. szeptember 23-i vallomásában pedig előadta, hogy azt is a II. r. vádlott mondta meg neki, hogy éppen mi az a műtrágyamennyiség, és milyen ütemezésben, amit el tudnának adni. Azt, hogy aktuálisan az cég kitől veszi meg a műtrágyát belföldön, szintén Terhelt2 II. r. vádlott közölte vele. Terhelt5 V. r. vádlott, a cég_3 ügyvezetője, akinek saját nyilatkozata alapján is megállapítható volt, hogy a cég_3 valódi gazdasági tevékenységet nem végzett, a NAV előtt 2012. október 29. napján akként nyilatkozott, hogy az cég részéről mindig a II. r. vádlottal tárgyalt. A tanú_13, tanú_14 és tanú3 (utóbbi a III/1. tényállás vonatkozásában) által elmondottak, valamint az e-mail levelezés adatai az I. r. vádlotton kívül ugyanúgy terhelőek a II. r. vádlottra nézve is, hiszen így megállapítható, hogy ha utasításra is, de részt vett ezen kereskedelmi láncolat működtetésében, így valamennyi bűncselekmény elkövetésére legalább az eshetőleges szándéka kiterjedt.

[119] Az I. és II. r. vádlottak vonatkozásában az e-mail levelezéssel kapcsolatban kifejtettek ugyancsak terhelőek Terhelt3 III. r. vádlott vonatkozásában is. Abból egyértelműen kikövetkeztethető, hogy ő is rálátott az cég fuvarozásaira, azokról tudomással bírt, illetőleg részletes instrukciókat is adott a fuvarozó cégnek arra nézve, hogy mikor, milyen árut, hová kell szállítani, és a költségek mely cégek között és milyen arányban oszlanak meg. Mindezt annak tudatában, hogy az áru valójában a számlázási láncolatban feltüntetett cégeket kikerülve ténylegesen rögtön az cég-hez, illetőleg annak vevőjéhez kerül leszállításra. Rá nézve is terhelő tanú_14 tanú vallomása, aki egyszerre a cég_2 és az cég kapcsolattartójaként is megjelölte, amely ugyancsak azt támasztja alá, hogy a teljes folyamatra, az árumozgás kezdő és végpontjára is rálátással bírt.

[120] A III. r. vádlott tekintetében terhelőnek kell tekinteni Terhelt13 XIII. r. vádlottnak a nyomozóhatóság előtt 2015. június 24. napján tett tanúvallomását is, amely szerint az általa vezetett cég_6. az áru – papíron – cég_5-hez történő eljuttatásával kapcsolatban mindent Terhelt3 III. r. vádlott intézett.

[121] Terhelőnek tekinthető vallomást tett a III. r. vádlottra nézve tanú11 tanú is a cég_15 fuvarszervező cégtől, aki mind a cég_2-t, mind az AZOFERT Kft.-t ismerte, és elmondása szerint a cég_2 által az cég részére értékesített műtrágyát ország hozták el az cég székhelyére, vagy a megjelölt vevőhöz, ezen fuvarokra pedig a cég_2 részéről a III. r. vádlottól kapta meg a megbízást. Ezen vallomás is alátámasztja, hogy a III. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy a műtrágya valójában az cég-hez, vagy annak vevőjéhez kerül leszállításra, mégis – az e-mail-ek adatai alapján – részt vett annak „lepapírozásában”, hogy a számlázási láncolatban a köztes cégeket is fel lehessen tüntetni.

[122] Terhelt4 IV. r. vádlottra önmagát is terhelő vallomást tett Terhelt11 XI. r. vádlott az cég_9 ügyvezetője – fentebb már hivatkozott - azon nyilatkozatával, hogy Terhelt4 IV. r. és Terhelt1 I. r. vádlott szervezték be és ők irányították a tevékenységét. Ekkor elmondta azt is, hogy a számlázási láncolatban utána következő cég_3, illetőleg cég_4 ténylegesen nem

veszi át az árut helységn, illetőleg ezen cégek esetében is Terhelt4től kapta a szerződést, és ő volt az, aki utasításokat adott neki arra, hogy hogyan kell ezen két cégnek a számlákat kiállítani. A XI. r. vádlott által vezetett cég_9-ről egyebekben a benyújtó¹³ azt állapította meg, hogy utoljára 2012. I. negyedévében nyújtott be áfabevallást, ezt követően már nullás bevallásokat nyújtott be, míg 2012. I. negyedévé megelőzően az adóbevallásai adóminimalizáló jellegűek voltak, azaz a beszerzései és értékesítései között olyan irracionálisan alacsony árak voltak, amely nem lehetett elegendő a cég működtetéséhez. Az adóminimalizáló bevallásokra vonatkozó megállapításait a NAV megtette a cég_3 vonatkozásában is, amely pedig – többek között - az cég_9 számláit fogadta be, és ugyanezen megállapításokat megtette a cég_4-ről is, amelynek szintén az cég_9 számlázott be. A cég_3 részéről eljáró Terhelt5 V. r. vádlott pedig arról vallott az adóhatóság előtt 2011. szeptember 20. napján, hogy a neki beszállító cég_11 képviselőjével, Terhelt9tel ugyan többször is találkozott, de mégsem tudja megmondani az áru felrakódásának és lerakódásának helyét, nem tudja a célállomást, a beszállítója számlája alapján állítja ki a számlát és a szállítólevelet, műtrágyát pedig kizárólag az cég telephelyén látott. Saját forrása a beszerzésekhez nem volt, minden esetben a vevőktől kapott összeget továbbította a beszállítók felé. Megerősítette, hogy az árut nem ő vette át az cég_9-től, hanem az cég A 2017. április 11. napján tett tanúvallomásaiban pedig – az adóhatóság előtt tett vallomását mindenben fenntartva – előadta, hogy Terhelt4 IV. r. vádlott vette rá, hogy legyen a cég_3 ügyvezetője, de ezt követően is a IV. r. vádlott határozta meg az üzletpolitikát, ő kötötte az üzleteket is, az V. r. vádlott pedig csak aláírta azt, amit kellett, azaz a IV. r. vádlott strómanja volt.

[123] Az cég_11 nevében eljáró Terhelt9 IX. r. vádlott az adóhatóság előtt 2011. október 20. napján úgy nyilatkozott, hogy kizárólag a cég_2-től vett és kizárólag a cég_3 részére értékesített műtrágyát, majd 2017. május 3. napján a tanúvallomásaiban már előadta, hogy tevékenységét lényegében végig Terhelt10 X. r. és Terhelt4 IV. r. vádlottak irányították. Írásbeli vallomásaiban ezen korábbi vallomásait fenntartotta, és ezen két vádlott irányító szerepét a saját vonatkozásában továbbra is hangsúlyozta.

[124] Terhelt5 V. r. vádlott a már fentebb részletezett vallomásaival lényegében a bűncselekmény elkövetését beismerte, melyből megállapítható volt, hogy az cég_11 és a cég_3 valós gazdasági tevékenységet nem végeztek, melyet az cég_9 részéről eljáró Terhelt11 XI. r. vádlott által előadottak is alátámasztottak.

[125] A XI. r. vádlott által elmondottak terhelők voltak ugyanakkor Terhelt6 VI. r. vádlottra - aki a cég_4 nevében járt el - is, amikor a saját – Terhelt4 IV. r. vádlott utasítása szerint működő, fiktív számlákat kiállító – cégével kapcsolatosan úgy nyilatkozott, hogy számlázott a cég_4-nek is. Utóbbi cégről egyebekben a NAV is megállapította, hogy rezsiköltséget és egyéb működésével összefüggő költséget nem számolt el, műtrágya beszerzésekről lényegében csak az cég_9-től rendelkezett számlákkal, ugyanakkor a számlákon szereplő volumenű műtrágyakereskedelem lebonyolításához szükséges feltételekkel nem rendelkezett, telephelye sem volt, illetőleg nem rendelkezett az ehhez szükséges pénzügyi forrással, amelyet alátámasztottak a kft. bankszámlakivonatai is. Mindezeket túlmenően irreálisan alacsonnyal dolgozott, amely ugyancsak azt támasztja alá, hogy feladata kizárólag a számlázás és az ellenérték banki átutalása volt. Terhelt6 VI. r. vádlottnak még az adóhatóság előtt tett nyilatkozata – bár a bírósági szakban tagadta a bűncselekmény elkövetését – ténybeli beismerésként tekinthető, hiszen előadta, hogy a műtrágyakereskedelemhez szükséges tárgyi eszközökkel egyáltalán nem rendelkezik, a szállítója kizárólag az cég_9, azonban a szállításokkal, a fuvarozással nem foglalkozik, a műtrágyát soha nem látta és nincs jelen az áru átvételekor sem.

[126] Terhelt7 VII. r. vádlott védekezésének lényege kezdetektől fogva az volt, hogy az előbb Terhelt8 VIII. r. vádlott, majd később általa ügyvezetőként képviselt cég_7

faktoráláshoz hasonló tevékenységet végzett annyi eltéréssel, hogy nem kamatból, hanem kereskedelmi árrésből képződött a nyeresége. Azaz, ha a szállító cég termékét a vevő cég csak 15-20 nap késéssel tudná kifizetni, akkor a cég_7 ezen ügyletbe belép, és némileg alacsonyabb áron, de azonnal megveszik a szállító cég termékét, majd a vevő cég már nekik fog fizetni, a két összeg közötti különbség pedig a cég_7 bevétele. Ezen védekezését igyekezett megcáfolni az elsőfokú bíróság az ítélet [160] bekezdése alatt elhelyezett táblázattal, melyhez magyarázatot ugyanakkor nem írt. Ezen táblázat ugyanakkor a bankszámla adatok alapján készült, amely szemlélteti, hogy olyan nem fordult elő, hogy a cég_7 először a szállító cégnek utalt volna, majd ezt követte volna (főleg nem 15-20 nap elteltével) az cég részéről felénk történő átutalás, hanem az átutalások vagy azonos napon történtek, vagy az cég-től érkező átutalás korábbi volt, mint a cég_7-től a beszállító cég felé történő továbbutalás. Ez már önmagában megdönteni látszik a VII. r. és VIII. r. vádlottak által kitartóan hangoztatott védekezést, miszerint a cég_7 az cég – más vevők esetében is – részére lényegében faktorálási, finanszírozási szerepet töltött be. Ugyanakkor Terhelt3 III. r. vádlott, aki a korábbiakban kifejtettek szerint az egész ügymenetet átlátta, illetőleg aki maga is volt alkalmazott a cég_7-ben is, a 2017. február 23. napján megtett tanúvallomásában nem tudott arról, hogy a cég_7 előfinanszírozó cég lett volna. tanú3 tanú a nyomozó hatóság előtt még a cég_7-t előfinanszírozó cékként nevezte meg, a bírósági tárgyaláson ilyen funkciójára már nem emlékezett, bár a nyomozati vallomását fenntartotta. A VII. és VIII. r. vádlottak védekezését tehát csak ő látszik megerősíteni, habár a bírósági ügyszakban erre már nem tudott visszaemlékezni. Ugyanakkor a cég_7-nek számlázó cég_5-nél a vádbeli időszakban cégvezetői tisztséget betöltő Terhelt12 XII. r. vádlott – a többi fiktíven kereskedő gazdasági társaság képviselőjéhez hasonlóan – akként nyilatkozott már a nyomozás során is, hogy a céggel lényegében semmit nem csinált, a műtrágyakereskedelemhez szükséges ismeretei nem voltak, az általa befogadott számlákról sem tudja, hogy ki állította ki őket. A cég_7-től Terhelt7 VII. r. vádlott kereste meg, hogy vállalja el ennek a cégnek az ügyvezetői tisztségét, az cég_5 nevében pedig mindig ő állította ki a számlákat az általa vett számlatömbből, név_4 utasításai szerint. Gyanúsítottként írásbeli vallomást is tett, amelyben már azt is kifejtette, hogy a VII. r. vádlott megnyugtatta, hogy neki nem kell beszállítókat és vevőket sem keresnie, mert az ügyfélkör már adott, neki csupán adminisztrációs feladatai lesznek. 2011. november 7. napját követően az cég_5-től a lakóhelyére különböző iratok, számlák, szállítólevelek érkeztek, amelyeket szignóznia kellett és vissza kellett küldenie az cég_5-nek, de egyébként a cég irányításából, napi ügymenetéből teljesen kimaradt. Mikor az cég_5-vel kapcsolatban megkereste őt az adóhivatal, akkor a VII. r. vádlott magához rendelte és szóról-szóra elmondta neki, hogy az cég_5-vel kapcsolatban az adóhivatal által feltett kérdésekre milyen válaszokat kell adnia. Az elsőfokú bíróság előtt a tárgyaláson is megerősítette, hogy a cégben semmilyen érdemi tevékenységet nem végzett, a számlák aláírásán kívül semmire nem volt rálátása, és ezen tevékenységet lényegében két hónapon keresztül fejtette ki. Ekkor előadta, hogy ugyanilyen aláíró funkciót látott el az cég_8-ben is. Megerősítette, hogy az adóhatóság előtt tett vallomását Terhelt7 VII. r. vádlott tanította be neki, így tudott beszélni az adóhatóság előtt a műtrágyaszállításokról.

[127] A cég_7 másik beszámlázó cége, a cég_17 vonatkozásában a vádbeli időszakban ügyvezetőként eljár Terhelt13 XIII. r. vádlott a nyomozás során sem említette Terhelt7 VII. r. vádlottat, illetőleg a cég_7-t, de a bíróságon csatolt írásbeli vallomásában is úgy nyilatkozott, hogy a vádlottakat nem is ismeri, de ő a cég_6.-ben valós vezetői tevékenységet nem folytatott, a cég tényleges ügyvezetője név_5 volt, és az ő utasításaira írt alá különböző iratokat, illetőleg vett ki pénzt a céges bankszámláról. A cégből ő semmiféle hasznót nem húzott, álláspontja szerint őt becsapták.

[128] Az cég_5-nél 2011. június végéig dolgozó tanú9 tanú pedig úgy nyilatkozott, hogy nem tud arról, hogy ezen cég az ő munkaviszonyának időtartama alatt

műtrágyakereskedelemmel foglalkozott volna, mert a cég profilja felszámolási eljárásokból felvásárolt termékek raktározása és értékesítése, továbbá gépjárművek üzemeltetéséhez nyújtott tanácsadás, illetőleg személygépjármű kereskedelem volt, illetőleg ő maga sem tudta, hogy mit csinált Terhelt12 az cég_5-nél. Miután a munkaviszonya az cég_5-nél megszűnt, a cég_7-hez került át, ahol a munkaköre ugyanaz maradt, ezt követően lett a főnöke Terhelt7, illetőleg név_6 is. A cég_7 részéről az cég részére számlakiállítással konkrétan a VII. r. vádlott bízta meg.

[129] Az ítéletábra álláspontja szerint figyelemreméltó, hogy ezen tanú a cég_7 beszállító cégétől mintegy jogfolytonosan került át a cég_7-hez, ahol még a munkaköre is azonos volt, és ahol ugyanúgy a VII. r. vádlott volt a munkáltatója, mint ahogyan az cég_5-nél. Terhelt12 XII. r. vádlott úgy nyilatkozott, hogy a VII. r. vádlott szóról-szóra elmondta neki, hogy mit kell válaszolni az adóhatóságnak az cég_5 kereskedelmi tevékenységével kapcsolatosan. Egyebekben tanú9 tanú a bírósági meghallgatása során – a nyomozati vallomásával ellentétben – már azt állította, hogy az cég_5 foglalkozott műtrágyakereskedelemmel, de ezt csak utólag tudta meg valakitől – akire nem emlékszik – azonban a bírósági tárgyalást követően a 171. szám alatt megtett írásbeli tanúvallomásában már ismételtelen akként nyilatkozott, hogy az cég_5 műtrágyakereskedelemmel nem foglalkozott.

[130] Ugyancsak nem lehet figyelmen kívül hagyni tanú8 tanú vallomását, amelyet írásban tett meg a bíróság felhívására, és amelyben úgy nyilatkozott, hogy több mint három évet dolgozott Terhelt7 VII. r. vádlottnak először az cég_5-ben, aztán a cég_7-ben, de egyik cég vonatkozásában sem jelezte, hogy tudomása lenne ezen cégek vonatkozásában műtrágyakereskedelemtől. Saját magát „lóti-futi”-ként jellemezte, azaz nyilvánvalóan nem vett részt a cégek gazdasági döntéseinek meghozatalában, azonban vallomása így is – a többi bizonyítékkal együtt - alkalmas annak megerősítésére, hogy a műtrágyakereskedelemmel kapcsolatban a cég_7-n keresztül is csak átszámlázás folyt.

[131] Összességében tehát a másodfokú bíróság Terhelt7 VII. r. vádlott vonatkozásában is csak azt látta megállapíthatónak, amit már az elsőfokú bíróság is megállapított, miszerint a VII. r. vádlott szavahihetősége megdőlt. Rámutat az ítéletábra, hogy a VII. és VIII. r. vádlottak által hivatkozott finanszírozási tevékenység az cég tekintetében már csak azért sem lehet valós, mert ahogyan az az előzőekben kifejtésre került, sem a cég_6., sem az cég_5 valós gazdasági tevékenységet nem végeztek, műtrágyával a valóságban nem kereskedtek, az általuk kiállított számlák fiktívek, így a VII. r. vádlott által is egyértelműen tudott fiktív ügymenet „finanszírozása” is kizárólag csak fiktív lehetett.

[132] Tekintettel arra, hogy a számlázási láncolat a VII. r. vádlott által is ismertén fiktív volt, így nem lehet kérdéses az sem, hogy a III/3. tényállási ponttal összefüggésben annak is tudatában volt, hogy az ott felsorolt számlák kiállításának a célja az cég-vel szembeni fiktív követelés alátámasztása volt, ezáltal a VII. r. vádlott szándékosan segítséget nyújtott az cég vagyonának a hitelezők előli jogosulatlan elvonásában. A tudattartalmához nem férhet kétség a III/2. tényállási pont vonatkozásában sem, hiszen az cég_8 ügyvezetésére ugyanazt a Terhelt12 XII. r. vádlottat kérte fel, akit korábban is utasításokkal látott el az általa is tudottan fiktív számlázást végző cég_5 vonatkozásában. Terhelt12 XII. r. vádlott – akire a VII. r. vádlott számíthatott a fiktív ügyletek lebonyolításában – ráadásul ügyvezető volt abban a cég_18-ben is, amelynek a cég_7 – alig néhány nappal azt követően, hogy azt az cég-től megkapta – az cég_8-ben lévő üzletrészt néhány nap elteltével továbbértékesítette.

[133] Terhelt8 VIII. r. vádlott tekintetében a Terhelt7 VII. r. vádlott vonatkozásában kifejtettek lényegében ugyanúgy érvényesek, azzal, hogy a VIII. r. vádlott védekezése szerint a cég_7-nek legális forgalma is volt, amelynek során más cégek esetében is végzett finanszírozási tevékenységet, ezért nem érti, hogy miért kellett volna bűncselekményre

gyanakodnia. Ugyanakkor a VIII. r. vádlott a nyomozás során tanúként úgy nyilatkozott, hogy a cég_7-ben mind cégvezetőként, mind ügyvezetőként Terhelt7 VII. r. vádlott utasításai alapján dolgozott, tanú9 tanú pedig azt adta elő, hogy az értékesítésekről szóló számlákat ketten állították ki, ő és a VIII. r. vádlott. Ebben az esetben pedig a VIII. r. vádlott, még ha esetlegesen nem is bírt konkrét tudomással a teljes számlázási lánc fiktív voltáról, a számlákat kiállította a VII. r. vádlott utasításai szerint, ezzel tevőlegesen hozzájárult ahhoz, hogy a fiktív számlákat az cég a könyvelésébe beállítsa és az adóbevallásában felhasználja, azaz szándékosan segítséget nyújtott ezáltal Terhelt2 II. r. vádlottnak a költségvetési csalás büntetnének és a hamis magánokirat felhasználása vétségének elkövetéséhez is. Ezen bűncselekmények vonatkozásában nem szükséges az egyenes szándék, azok megvalósíthatóak eshetőleges szándékkal is, az pedig megállapítható, hogy a VII. r. vádlott utasításainak kritika nélküli végrehajtásával és a számlák kiállításával a VIII. r. vádlott tudattartalma ezen bűncselekmények megvalósulását legalább eshetőlegesen átfogta.

[134] Terhelt9 IX. r., Terhelt11 XI. r., Terhelt12 XII. r. és Terhelt13 XIII. r. vádlottak önmagukat és más vádlottakat is terhelő vallomásait, valamint az általuk irányított cégekre vonatkozó adatokat, amelyekből megállapítható volt, hogy ezen cégek valós gazdasági tevékenységet nem végeztek, az ítéltábla fentebb már részletesen ismertette.

[135] Terhelt10 X. r. vádlott az eljárás során szinte egyáltalán nem nyilatkozott, bűnösségét tagadta és állította, hogy Terhelt9 IX. r. vádlott állításai róla nem fedik a valóságot. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a X. r. vádlott ezen tagadásával szemben a rá terhelő – és fentebb részletezett - vallomást fogadta el Terhelt9 IX. r. vádlott részéről, ennek felülbírálatára, azaz eltérő mérlegelésre pedig az ítéltáblának törvényes lehetősége nem volt.

[136] Mindezekből következően tehát a felmentésre – illetőleg részben a hatályon kívül helyezésre – irányuló fellebbezések valójában az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységét támadták, amikor azt sérelmezték, hogy a törvényszék a vádlottak bűnösségét tagadó vallomásával szemben a bűnösség kérdésében eltérő álláspontot foglalt el.

[137] A Be. 591. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le.

[138] Amennyiben a fenti feltételek hiányoznak, úgy a másodfokú eljárásban az elsőfokútól eltérő tényállás megállapítására törvényes lehetőség nincs, ekként a felmentésre, illetőleg az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló védői fellebbezések eredményre nem vezethettek, figyelemmel a már kifejtettekre, valamint a Be. 593. § (2) bekezdésében foglaltakra, amely szerint, ha a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti. A másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat.

[139] Jelen esetben bizonyítás felvételére nem került sor, illetőleg a törvényszék mérlegelő tevékenysége során nem vétett logikai hibát sem, így ténybeli következtetés útján sem volt lehetséges eltérő tényállás megállapítása. Az ítéltábla kizárólag az ügyiratok tartalma alapján küszöbölte ki az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát, de ennek során sem állapított meg az elsőfokú bíróságtól eltérő olyan tényeket, amelyekkel kapcsolatosan a bizonyítékokat eltérően kellett volna értékelni. Így összességében tehát az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenysége – bár nagyfokú hiányosságokban szenvedett – végső soron okszerű és logikus volt, amikor arra a megállapításra jutott, hogy a vádlottak a

másodfokú bíróság által kiegészített és helyesbített ítéleti tényállásban terhükre megállapított bűncselekményeket elkövették.

* * *

[140] Helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a Btk. 2. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel vizsgálta annak kérdését, hogy a vádlottak terhére megállapított bűncselekmények törvényi minősítése során az elkövetéskori, vagy az elbíráláskor hatályos büntető törvényt

kell-e alkalmazni. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy ezen vizsgálatot kizárólag a költségvetési csalás bűncselekményével összefüggésben végezte el, a többi bűncselekmény vonatkozásában ezt elmulasztotta. Téves volt azon megállapítása is az ítélet [261] bekezdésében, hogy a vádlottak által elkövetett valamennyi bűncselekmény büntetési tétele a régi Btk.-ban és a hatályos Btk.-ban – lényegében – megegyezik, ez ugyanis csak a költségvetési csalás büntetése, illetőleg a magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény) és a hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk.) felső határára igaz. Mindezekre tekintettel több esetben is tévesen állapította meg a törvényszék az alkalmazandó büntető törvényt.

[141] A fentiekre figyelemmel a Btk. 2. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az ítéletábra ezen vizsgálatot vádlottanként külön-külön végezte el, és ennek eredményeként foglalt állást tekintetben, hogy az egyes vádlottak esetén az elkövetéskori, vagy az elbíráláskori Btk. szabályai alkalmazandók.

[142] Azon vádlottak esetében, akik a bűncselekményt bünszervezetben követték el – I., II., III., IV. és VII. r. vádlottak – az összevetés eredménye a következő volt:

[143] Terhelt1 I. r. és Terhelt2 II. r. vádlott költségvetést károsító bűncselekményének büntetési tétele az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés a) pontja szerint, valamint a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és az (5) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő bűncselekményének büntetési tétele egyaránt 5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztés. A magánokirat-hamisítás vétsége az 1978. évi IV. törvény 276. §-a, illetőleg a hamis magánokirat felhasználásának vétsége a Btk. 345. §-a szerint is egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, míg a büntetési tétel alsó határa ez esetben az elkövetéskor hatályos törvény szerint kedvezőbb. A számvitel rendjének megsértése büntetettének Btk. 403. § (1) bekezdés b) pontjának büntetési tétele 3 évig terjedő, míg ugyanezen bűncselekmény az 1978. évi IV. törvény 289. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulata szerint 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A csődbűncselekmény büntetettének büntetési tétele a Btk. 404. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerint 1 évtől 5 évig, ugyanezen bűncselekmény az 1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat és c) pont 1. fordulat alapján 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

[144] A bünszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezésekre figyelemmel ugyanakkor egyértelműen az elkövetéskori, azaz az 1978. évi IV. törvény tartalmaz kedvezőbb rendelkezéseket a bünszervezettel érintett vádlottak vonatkozásában. Ugyanis a Btk. 91. § (1) bekezdése szerint azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bünszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a 25 évet nem haladhatja meg. A Btk. 81. § (2) bekezdése szerint a halmazati büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekményekre megállapított büntetési nemek, illetve

büntetési tételek közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni. A (3) bekezdés előírja, hogy ha a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények közül legalább kettő határozott ideig tartó szabadságvesztéssel büntetendő, a büntetési tétel felső határa a legmagasabb büntetési tétel felével emelkedik, de nem érheti el az egyes bűncselekményekre megállapított büntetési tételek felső határának együttes tartamát. A (4) bekezdés pedig akként rendelkezik, hogy ha ennek feltételei az adott bűncselekmények vonatkozásában fennállnak, a bűnhalmazatban lévő bűncselekmény büntetési tételét a különös, a többszörös és az erőszakos többszörös visszaesőkre, továbbá a bűnszervezetben történő elkövetésre vonatkozó rendelkezések alapján, a (2) és (3) bekezdés alkalmazását megelőzően kell megállapítani. Mindezekből az következik, hogy a bűnszervezettel érintett vádlottak közül az I. és II. r., illetőleg a VII. r. vádlott tekintetében is a büntetési tételkeret 5 évtől 25 évig terjedő szabadságvesztés a Btk. alkalmazása esetén. Mivel a III. r. és a IV. r. vádlottak bűnössége csak költségvetési csalás büntetében (5 évtől 10 évig terjedő szabadságvesztés) és magánokirat-hamisítás vétségében (1 évig terjedő szabadságvesztés) került megállapításra, így az ő esetükben a bűnszervezetre figyelemmel az elbíráláskor hatályos Btk. alkalmazása esetén a büntetési tételkeret 5 évtől 21 évig terjedő szabadságvesztés.

[145] Az 1978. évi IV. törvény ezzel kapcsolatosan a 85. § (2) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a büntetést a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények büntetési tételei közül a legsúlyosabbnak az alapulvételével kell kiszabni. A bűnszervezetben történő elkövetésre pedig az 1978. évi IV. törvény 98. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy azzal szemben, aki az ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a 20 évet nem haladhatja meg. Halmazati büntetés esetén a 85. § (2) bekezdése szerinti büntetési tételt kell alapul venni. Ekként tehát az 1978. évi IV. törvény alkalmazása esetén az I., II., III., IV. és VII. r. – azaz valamennyi bűnszervezettel érintett - vádlottak vonatkozásában egyaránt a büntetési tételkeret 5 évtől 20 évig terjedő szabadságvesztés.

[146] Tekintettel pedig arra, hogy a bűnszervezetben történő elkövetők vonatkozásában mind az 1978. évi IV. törvény 47. § (4) bekezdés d) pontja, mind pedig a Btk. 38. § (4) bekezdés c) pontja a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizárja, ezért az alacsonyabb büntetési tételkeretre figyelemmel az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény alkalmazása a kedvezőbb ezen vádlottakra nézve még annak ellenére is, hogy – ahogyan arra az elsőfokú bíróság utalt – a pénzbüntetés kiszabása szempontjából a hatályos Btk. kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz.

[147] Mindezekre tekintettel az ítéltábla Terhelt1 I. r. vádlott cselekményeit felbujtóként elkövetett költségvetési csalás bünteténél [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés a) pont], felbujtóként, folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §], felbujtóként elkövetett számvitel rendje megsértése bünteténél [1978. évi IV. törvény 289. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat] és felbujtóként elkövetett csődbűncselekmény bünteténél [1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat és c) pont 1. fordulat],

[148] Terhelt2 II. r. vádlott cselekményeit költségvetési csalás bünteténél [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés a) pont], folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §], számvitel rendje megsértése bünteténél [1978. évi IV. törvény 289. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat], valamint csődbűncselekmény bünteténél [1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat és c) pont 1. fordulat],

[149] Terhelt3 III. r. vádlott cselekményeit bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bünteténél [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés

a) pont] és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §],

[150] Terhelt4 IV. r. vádlott cselekményeit bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés a) pont] és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §],

[151] Terhelt7 VII. r. vádlott cselekményeit bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (5) bekezdés b) pont],

bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat – hamisítás vétségének [1978. évi IV. törvény 276. §] és bűnsegédként elkövetett csődbűncselekmény büntettének [1978. évi IV. törvény 290. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat és c) pont 1. fordulat] minősítette.

[152] Ami a bűnszervezetben elkövetéssel nem érintett V., VI., VIII., IX., X., XI., XII., XIII. r. vádlottakat illeti, esetükben a kiszabható büntetési tételkeret 5 évtől 11 évig terjedő szabadságvesztés lenne mind a Btk., mind az 1978. évi IV. törvény alapján is, de míg a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a büntetés kétharmad részének kitöltése után feltételes szabadságra bocsáthatók, ezt az 1978. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel csak a büntetés végrehajtásának háromnegyed részét követően tenné lehetővé, így vonatkozásukban az elbíráláskor hatályos büntető törvény kedvezőbb, ezért a terhükre megállapított bűncselekményeket a törvényszék a törvénynek megfelelően minősítette azzal, hogy ezen vádlottak közbizalom elleni bűncselekményének megnevezése nem felelt meg a Kúria 61/2008. BK véleményében foglaltaknak. Ezen bűncselekmények megnevezése helyesen: bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége.

[153] Rámutat továbbá az ítéltábla, hogy a számvitel rendjének megsértése büntette vonatkozásában azt állapította meg, hogy az ezen bűncselekménnyel érintett vádlottak a bizonylati rend súlyos fokú megsértése folytán megghiúsították azt, hogy a gazdasági élet további szereplői a cég vagyoni helyzetét áttekinthessék. Az adott üzleti évet érintően a számvitelről szóló törvény szerinti megbízható és valós képet lényegesen befolyásoló hiba előidézésére, illetőleg az ellenőrzés megghiúsítására vonatkozó tény ugyanakkor nem volt megállapítható a vádlottak tekintetében, előbbi esetben az erre vonatkozó vád, utóbbi tekintetében pedig adóhatósági ellenőrzés megghiúsításának hiánya okán.

[154] Ami pedig a csődbűncselekmény büntettét illeti, az elsőfokú bíróság megállapította egyrészt azt, hogy az észszerű gazdálkodás követelményével ellentétes módon való vagyonsökkentéssel, és ennek következtében a hitelezők kielégítésének megghiúsítása révén valósult meg, másrészt pedig színlelt ügylet kötésével. E körben megállapította az ítéltábla, hogy az ingatlan apportálás következtében a védői állásponttól eltérően tulajdonjog átruházás történt, az apportált ingatlan nem maradt az cég tulajdonában, a tulajdonjog változásának bejegyzésére is sor került az ingatlan-nyilvántartásban, így az apportált vagyoni elem a másik társaság vagyonának a részévé vált a továbbiakban, amely az elkövetés idején hatályban lévő a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 118. § (2) bekezdésére figyelemmel a társaságtól nem is követelhető vissza.

[155] Az pedig egyértelműen az észszerű gazdálkodás követelményével ellentétes jellegű gazdálkodásnak minősítette az ítéltábla, amikor már egy évek óta végelszámolás alatt álló cég részvényeit vásárolták meg, amely már nyilvánvalóan nem képvisel értéket. De ilyennek minősül az is, amikor fiktív követelés ellentételezéseként történik a vagyónátruházás, amelyre figyelemmel az cég vagyona lecsökkent, és később ezzel ok-okozati összefüggésben a hitelezői igények kielégítése megghiúsult. Ez utóbbi vonatkozásában

közömbös az, hogy a hitelezői igények később keletkeztek, mert a vagyon elvonása már önmagában megteremti az okozati összefüggést a kielégítés későbbi megghiúsulásával. Amennyiben pedig a bejelentett hitelezői igények hamarabb keletkeztek, akkor pedig eleve az állapítható meg, hogy a vagyon elvonása a hitelezői igények kielégítésének megghiúsítását célozta. A csődbűncselekmény büntette ugyanakkor nem célzatos bűncselekmény, a hitelezői igények kielégítésének a megghiúsítása olyan eredmény, amely vonatkozásában elegendő, ha arra a vádlottak eshetőleges szándéka kiterjed.

[156] A számvitel rendjének megsértése büntette vonatkozásában az ítéltábla nem osztotta a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség azon álláspontját, amely szerint azt a vádlottak folytatólagosan követték el, figyelemmel arra, hogy az ítéltábla álláspontja szerint a 2012. év egyetlen hónapjára történt bevallás (2012. januárjára) a cég vagyoni helyzetének áttekintése, illetve ellenőrzése megghiúsítására nem, legfeljebb megnehezítésére volt alkalmas, utóbbi azonban nem bűncselekmény. Így tehát az ítéltábla a számvitel rendjének megsértése büntetettét a 2011-es üzleti évre látta megállapíthatónak.

[157] Helyesbítette az ítéltábla a jogi indokolást akként is, hogy az elsőfokú ítélet [121] bekezdésének alulról az 5. sorában, illetőleg a [122] bekezdésének 3. sorában, a [123] bekezdés utolsó sorában írt gazdasági társaság neve helyesen cég_2, a [126] bekezdés alulról a 3. sorában, a [152] bekezdés 1. sorában írt gazdasági társaság neve helyesen cég_19 Kft, míg a [129] bekezdés 8. sorában írt gazdasági társaság neve helyesen cég_20 Ezen túlmenően az ítélet [257] bekezdésében a II. r. vádlott által okozott vagyoni hátrány összege helyesen 692.559.000.-Ft.

* * *

[158] Az elsőfokú bíróság foglalkozott a bünszervezet büntető törvény szerinti fogalmával.

Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontja alapján bünszervezet a három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek a célja ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

[159] Ezen elkövetéskori törvényi fogalomhoz képest a hatályos Btk. a bünszervezet megállapíthatóságához két további kritériumot is megkövetel: a hierarchikus szervezettséget és a konspiratív működést.

[160] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal atekintetben, hogy a bünszervezetben elkövetés kizárólag az I., II., III., IV. és VII. r. vádlottak vonatkozásában állapítható meg.

[161] Az nem lehet kérdéses, hogy ezen vádlottak valamennyien tudták, hogy a bűncselekményeket megvalósító csoportban legalább hárman részt vesznek. Az I. r. vádlott a teljes értékesítési folyamatot, illetőleg az ebből származó bevételeket is felügyelete alatt tudta tartani a III. r. vádlott segítségével, a IV. és VII. r. vádlottak beszervező és irányító feladatokat láttak el, így tisztában voltak azzal is, hogy „bukó” cégek alkalmazása révén a csoportban további személyek is részt vesznek. De egymást is ismerték, illetőleg a II. r. vádlott ugyancsak ismerte a bünszervezettel érintett többi vádlottat. Azt is tudta, hogy annak működésében részt vesznek, illetőleg szintén tudomással bírt arról, hogy a „bukó” cégek üzemeltetéséhez strómanokra van szükség.

[162] Nem vitatható az sem, hogy a csoport hosszabb időre került megszervezésre, ugyanis a vád szerinti tevékenységüket eleve több mint egy éven keresztül folytatták.

[163] A Btk. ugyan nem tartalmaz törvényi fogalmat a „hierarchikusan szervezett” és „konspiratíván működő” fogalmi elemekhez, ugyanakkor ha olyan adat áll rendelkezésre, amely akár egy résztvevő szervezői, koordinálói, irányítói szerepére vonatkozik, akkor e körülmény olyan alá-fölérendeltséget jelentő személyi kapcsolatnak tekinthető, amely megalapozhatja a bünszervezet megállapítását (Kúria Bhar.III.571/2019/41. számú végzés).

[164] Ezen hierarchikus szervezettség – és egyúttal az összehangolt működés - jelen ügyben egyértelműen megállapítható, tekintettel arra, hogy Terhelt1 I. r. vádlott az egész ügymenetre rálátással bírt, arra figyelemmel, hogy a cégláncolat két végpontja lényegében azonos volt és az nála futott össze. A hierarchikus szervezet működését pedig az adminisztratív ügyeket intéző III. r. vádlott segítségével, illetőleg a II. r. vádlottnak adott utasításokkal kontrollálta.

[165] A konspiráció célja minden esetben a szervezet bűnös tevékenységének eltitkolása. Az ítéltábla álláspontja szerint ez megvalósult azáltal, hogy a vád tárgyát képező időszakban a vádlottak hat különböző cégláncolatot is kialakítottak, azokat váltogatták, csak a két végpont, a cég_2 és az cég volt mindvégig azonos, amelyek irányítása lényegében az I. r. vádlott kezében volt. Ezen cselekvőség azért volt szükséges, hogy a vádlottak bűnös cselekményeit a hatóságok elől minél hatékonyabban leplezni lehessen, a több „bukó” cég létrehozása és a cégláncolatok cserélgetése túlmutat azon az alapvető „önvédelmen”, amely az adott elkövetési formához nélkülözhetetlen lenne. A konspiráció meglétét az is erősíti, hogy a bünszervezettel nem érintett vádlottak lényegében mindannyian csak egy kisebb szeletét ismerték az elkövetési láncolatnak, a teljes képet nem látták át, az ahhoz szükséges információkat velük nem közölték.

[166] Ami az ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetését illeti, e tekintetben nem az a törvényi követelmény, hogy az elkövető pontosan tisztában legyen az általa megvalósított bűncselekmény büntetési tételével, azonban tudattartalmának arra ki kell terjednie, hogy súlyos bűncselekmény elkövetésében vesz részt. Az I., II., III., IV. és VII. r. vádlottak mindannyian tisztában voltak azzal, hogy a bűncselekmények elkövetésére több különböző cégláncolat felhasználásával kerül sor, mint ahogy azzal is, hogy ezáltal minimum több tíz- vagy százmilliós nagyságrendű vagyoni hátrány fog a költségvetésben keletkezni, illetőleg az I., II. és VII. r. vádlottak azzal is, hogy az cég vagyonának igen rövid időn belül történő, szinte nullára redukálása a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzetben lévő társaság vagyonát oly mértékben csökkenti, amely a hitelezők kielégítését nagyrészt meg fogja hiúsítani. Mindezekre figyelemmel egyértelműen tudomással bírtak arról, hogy súlyos bűncselekményeket valósítanak meg.

[167] Ami a VI. és VIII-XIII. r. vádlottakat illeti, a VIII., IX., X., XII. és XIII. r. vádlottak csak igen rövid időre keresztül valósították meg a terhükre rótt bűncselekményeket, és az sem állapítható meg kétséget kizáró módon, hogy a bünszervezet hosszabb időre szerveződéséről tudomással bírtak, így vonatkozásukban az egyéb törvényi feltételek vizsgálata már szükségtelen.

[168] Terhelt5 V. r. és Terhelt6 VI. r. vádlottak vonatkozásában pedig nem volt kétséget kizáró módon megállapítható az, hogy magukon kívül legalább három további személy részvételéről tudomásuk volt.

[169] Terhelt11 XI. r. vádlott pedig ugyan összességében 2011. márciusától augusztusáig működött közre a költségvetési csalás büntettének elkövetéséhez, azonban nem összefüggő időtartamban, hanem több részben, azok között szüneteket tartva, amelyből

kifolyólag kétséget kizáró módon az ő vonatkozásában sem állapítható meg az, hogy a tudattartalma átfogta a bűnszervezet hosszabb időre történő szervezettségét.

[170] A büntetés kiszabása körében a bűnszervezettel érintett vádlottakra vonatkozó elkövetéskori kedvezőbb szabályokra tekintettel az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal ellentétben a büntetési tétel középértéke 12 év 6 hónap, míg az V., VI., VIII., IX., X., XI., XII. és XIII. r. vádlottak tekintetében 8 év.

[171] A büntetés kiszabása során az ítéltábla az elsőfokú bíróság által számba vett súlyosító és enyhítő körülményeket több helyen kiegészítette, illetőleg helyesbítette.

[172] A másodfokú bíróság mellőzte az elsőfokú ítélet [312] és [313] bekezdésében foglaltakat, ehelyett valamennyi vádlott vonatkozásában a bűncselekmények elkövetése óta eltelt hosszú időt, illetőleg a hosszabb ideje büntetőeljárás hatálya alatt állást tekintette enyhítő körülményként.

[173] Mellőzte ugyanakkor a [314] bekezdésből a 2/2017. (II. 10.) AB határozatra történő hivatkozást, és az ezen alkotmánybíróági határozatra történő védői hivatkozásokkal sem értett egyet.

[174] A fenti AB határozatban foglaltak, melyek az eljárás elhúzódása esetén a bíróságra háruló feladatokat taglalják, jelen esetben nem állapíthatók meg. Az AB határozat [82] bekezdése rögzíti, hogy amennyiben a vizsgált bírósági eljárás cselekményeiből, a per történetéből arra lehet következtetni, hogy a bíróság nem tartotta szem előtt az ésszerű határidőn belüli elbírálás alaptörvényi követelményét, akkor az adott büntetőeljárás elhúzódása az érintett bíróság tétlensége, az úgynevezett inaktivitás következtében – az eljárás időtartamától függetlenül – megállapítható. A [87] bekezdés rögzíti, hogy az eljárás elhúzódásának fogalma magában foglalja azt, hogy az eljáró bíróság a büntetőeljárás valamely szakaszában inaktivitást mutatott és a lefolytatott eljárás nem minden részletében tükrözi azt az erőfeszítést, amelyet a bíróság az ésszerű határidőn belüli elbírálás érdekében kifejtett. Az időmúlás helyett az elhúzódó eljárásra utalás tehát az ügyben eljáró bíróságok (hatóságok) azon tétlenségének az elismerése, amelyet az eljárás egyes szakaszaiban tanúsítottak.

[175] Ilyen tétlenség, inaktivitás a jelen ügyben sem a bíróság, sem a nyomozóhatóság részéről nem volt tetten érhető. A gyanúsítást az I. r. vádlottal 2017. július 4. napján, a II. r. vádlottal 2017. október 12. napján, a III. r. vádlottal 2019. február 13. napján, a IV. r. vádlottal 2018. március 21. napján, az V. r. vádlottal 2019. március 6. napján, a VI. r. vádlottal 2018. június 6. napján, a VII. r. vádlottal 2017. november 23. napján, a VIII. r. vádlottal 2019. március 6. napján, a IX. és X. r. vádlottakkal 2019. március 6. napján, a XI. r. vádlottal 2019. január 22. napján, a XII. r. vádlottal 2019. január 28. napján közölték, így ezen időpontok óta állnak büntetőeljárás hatálya alatt. A XIII. r. vádlottal szemben gyanúsítás közlésére nem került sor, mivel a nyomozás során ismeretlen helyre távozott, vele szemben európai és nemzetközi elfogatóparancs került kibocsátásra, amelyek az elsőfokú bírósági szakban kerültek visszavonásra, így vele szemben a vádemelés időpontja az irányadó. A vádirat 2019. július 31. napján került előterjesztésre a Gyulai Törvényszéken.

[176] Az ítéltábla álláspontja szerint a nagy bonyolultságú, szerteágazó céghálózat felderítése, számos tanú, gyanúsított meghallgatása, a külföldi jogsegélykérelmek teljesítése nyilvánvalóan jelentős időt vett igénybe, amelyhez képest a nyomozóhatóság munkája a vádlottak büntetőeljárás hatálya alá kerülésének kezdő időpontjától számítottan nem tekinthető elhúzódónak. Az elsőfokú bíróság pedig rövid idővel a vádirat beérkezését követően már 2020. január 14. napjára előkészítő ülést, majd a veszélyhelyzet miatti kényszerszünet elmúltával 2021. január 28. napjára pedig már tárgyalást tűzött, az ügyben kilenc tárgyalási napot tartott, amely az abszolút minimálisan szükséges időtartam volt a

bizonyítási eljárás lefolytatásához. 2021. szeptember 28. napján pedig kihirdette nem jogerős ítéletét, illetőleg további egy éven belül sor került jelen jogerős határozat meghozatalára is. Mindezekre figyelemmel az ítéltábla a fenti alkotmánybírósági határozatban foglaltak alkalmazásának feltételeit nem látta fennállni.

[177] Az I. r. vádlott vonatkozásában az ítéltábla mellőzte az enyhítő körülmények köréből a felbujtóként való elkövetésre történő utalást, ugyanis az 56/2007. BK vélemény III/5. pontja értelmében csak a bűnsegédi minőség tekinthető enyhítő körülménynek. Ugyanezen vádlott vonatkozásában mellőzésre került a betegségével kapcsolatban a „beszámítási képességét nem érintő” kifejezés, ugyanis a BK vélemény II/12. pontja értelmében az elítélt betegségét elsősorban olyan szempontból kell figyelembe venni, hogy megnehezíti-e a büntetés elviselését.

[178] Mellőzte az ítéltábla a III. r. vádlott vonatkozásában a súlyosító körülmények köréből a vádlottak közül egyedül közgazdász képesítéssel és angol nyelvtudással rendelkezésre történő utalást, amelyek súlyosító körülményként nem minősülnek jelen ügyben.

[179] Terhelt4 IV. r. vádlott vonatkozásában további súlyosító körülmény a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetés.

[180] Terhelt5 V. r. vádlott vonatkozásában a felderítő jellegű ténybeli beismerő vallomást tekintette az ítéltábla enyhítő körülménynek (BK vélemény II/11. pont).

[181] További súlyosító körülmény Terhelt9 IX. r. és Terhelt10 X. r. vádlottak esetében a büntetőeljárás hatálya alatti elkövetés.

[182] Az ítéltábla valamennyi vádlott vonatkozásában mellőzte a súlyosító körülmények köréből a bűncselekmények mind helyi, mind országos elszaporodottságára vonatkozó megállapítást, ez ugyanis az egyéb súlyosító körülmények megléte mellett irreleváns.

[183] További enyhítő körülményként állapította meg az ítéltábla az V., VI., VIII., IX., X., XI., XII. és XIII. r. vádlottak javára az általuk megvalósított költségvetési csalás büntette és hamis magánokirat felhasználásának vétsége tekintetében a szándék eshetőleges voltát (BK vélemény II/10. pont).

[184] Az így kiegészített és helyesbített bűnösségi körülményekre figyelemmel nem tévedett a törvényszék, amikor a Btk. 79. §-ában írt büntetési célok elérése érdekében, a Btk. 80. § (1) bekezdésében foglalt büntetéskiszabási elvek figyelembevételével – amelyekre a törvényszék elmulasztott hivatkozni – a Btk. 35. § (1) bekezdésére alapítottn az V., VI., VIII-XIII. r. vádlottakat börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre ítélte. Azon rendelkezése is helyes volt, amikor a III. r. vádlott kivételével valamennyi vádlottat pénzbüntetésre is ítélte, azonban az ítélet [320] bekezdésében az ide vonatkozó vádlottak rendbeliségét részben tévesen tüntette fel, illetőleg az ahhoz kapcsolódó jogszabályi megjelölés is pontatlan, az helyesen a Btk. 50. § (1), (2) és (3) bekezdése, valamint a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdése.

[185] A gazdasági társaság vezető tisztségviselő foglalkozástól eltiltásra vonatkozó ítéleti rendelkezés valamennyi érintett vádlott vonatkozásában helyes.

[186] A bünszervezettel érintett I., II., III., IV. és VII. r. vádlottak vonatkozásában az ítéltábla a büntetéseket az 1978. évi IV. törvény 83. § (1) bekezdésében foglalt büntetéskiszabási elvek és a (2) bekezdésben írt középértékre vonatkozó rendelkezés alapján szabta ki. A felemelt büntetési tétel a szabadságvesztés vonatkozásában az 1978. évi IV. törvény 98. § (1) bekezdésén, a halmazati büntetés kiszabása a 85. § (2) bekezdésén, a szabadságvesztés jogszabályi alapja a 38. § (1) bekezdés a) pontja, melyből ezen vádlottak a

47. § (4) bekezdés d) pontja értelmében nem bocsáthatók feltételes szabadságra, a szabadságvesztés végrehajtási fokozata fegyház a 41. § (1) bekezdése és a 42. § (3) bekezdésének 2. fordulója alapján. A pénzbüntetést ezen vádlottakkal szemben az ítéltábla az 1978. évi IV. törvény 51. § (1), (2) és (3) bekezdéseire és 52. § (1), (2) és (3) bekezdéseire alapította. A közügyektől eltiltás ezen vádlottak tekintetében az 1978. évi IV. törvény 62. § (1) bekezdésén és 63. § (1) bekezdésén, míg a foglalkozástól eltiltás az 56. § (1) bekezdés b) pontján alapszik.

[187] Összességében az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy figyelemmel elsősorban a bűncselekmények elkövetése óta eltelt igen jelentős időre, a bűncselekmények tárgyi súlyára, illetőleg az elkövetők társadalomra veszélyességére, a bűnösség fokára, valamint a felmerült súlyosító és enyhítő körülményekre, az elsőfokú bíróság által kiszabott szabadságvesztés büntetések még a középértékűtől való viszonylag jelentősebb eltérés ellenére is eltúlzottan súlyosak a legtöbb vádlott esetében. Így az I., II., III., IV., V., VI., VIII., IX., XII. és XIII. r. vádlottak tekintetében a kiszabott szabadságvesztést a rendelkező részben foglaltak szerint enyhítette. A III. és IV., valamint a VII. r. vádlottak esetében a törvényi minimumnál alacsonyabb tartamú szabadságvesztés büntetés kiszabását az 1978. évi IV. törvény 87. § (1) bekezdése és (2) bekezdés b) pontja tette lehetővé.

[188] Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a bűnszervezettel érintett vádlottak esetében a bűnszervezetben történő elkövetésre a bűncselekmény megnevezése előtt utalt, ugyanakkor a bűnszervezetben elkövetés nem minősítési, hanem bünteteskiszabási kérdés, ezért a másodfokú bíróság az erre vonatkozó rendelkezéseket helyesbítette.

[189] Az ítéltábla a már fent hivatkozottakra figyelemmel úgy ítélte meg, hogy Terhelt8 VIII. r. és Terhelt10 X. r. vádlottak vonatkozásában a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető, ezért a Btk. 85. § (1) és (2) bekezdésére figyelemmel a velük szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtását – mindkét vádlott vonatkozásában – 5 évi próbaidőre felfüggesztette és erre figyelemmel a közügyektől eltiltást mellőzte. Ezen túlmenően az ítéltábla úgy találta, hogy Terhelt13 XIII. r. vádlott vonatkozásában – figyelemmel arra, hogy a bűncselekmények elkövetésében csak nagyon rövid ideig vett részt – a büntetés célja az elsőfokú bíróság által megállapítottához képest egyrészt rövidebb tartamú, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés, másrészt rövidebb tartamú próbaidő kiszabásával is elérhető, így a XIII. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztést 1 évre, a próbaidőt pedig 2 évre enyhítette, a közügyektől eltiltást pedig mellőzte.

[190] A kiszabott pénzbüntetéseket az ítéltábla arányosnak találta, ugyanakkor az I. r. vádlott vonatkozásában a bűncselekményeknek az 1978. évi IV. törvény alapján történő minősítésére figyelemmel szükségessé vált a pénzbüntetés napi tétel számának 200 napra történő enyhítése, míg a pénzbüntetés egy napi tételének összegének 2.500.-Ft-ra történő felemelése, tekintettel arra, hogy az elkövetés idején hatályos 1978. évi IV. törvény 51. § (3) bekezdése szerint az egy napi tétel összegét legalább 2.500.-Ft-ban kell meghatározni.

[191] Az I., II., IV. és VII. r. vádlottak vonatkozásában az 1978. évi IV. törvény 52. § (3) bekezdése alapján helyesbítette az elsőfokú bíróság ítéleti rendelkezését akként, hogy a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén *fegyházban* végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[192] Az V., VI. r. vádlottak esetében a Btk. 51. § (2) bekezdésére figyelemmel a pénzbüntetést meg nem fizetése esetén helyesen *börtönben* kell végrehajtani. Mellőzte az ítéltábla azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép, tekintettel arra, hogy a hatályos Btk. az átváltoztatási kulcsról már nem rendelkezik, az büntetés-végrehajtási kérdés.

[193] A VIII., IX., X., XI., XII. és XIII. r. vádlottak esetében az ítéltábla ugyancsak a Btk. 51. § (2) bekezdése alapján rendelkezett akként, hogy amennyiben a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelik, a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön, egyéb esetekben a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztést fogház fokozatban kell végrehajtani. Ezen vádlottak esetében – az előzőekben említett októl – ugyancsak mellőzte azt a megállapítást, hogy egy napi tétel összegének helyébe egy napi szabadságvesztés lép.

[194] Észlelte továbbá az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság Terhelt13 XIII. r. vádlottat ugyan végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte, ennek ellenére vele szemben közügyektől eltiltást is kiszabott amelynek törvényi feltétele a szabadságvesztés végrehajtandósága, így ezen utóbbi rendelkezést az ítéltábla a XIII. r. vádlott vonatkozásában mellőzte.

[195] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét – azt hivatalból is felülbírálván – a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[196] Észlelte az ítéltábla, hogy Terhelt7 VII. r. vádlott vonatkozásában a szabadságvesztés időtartamánál az elsőfokú bíróság elmulasztotta feltüntetni, hogy a „6 (hat)” milyen időperiódusra vonatkozik, Terhelt8 VIII. r. és Terhelt9 IX. r. vádlottak tekintetében a pénzbüntetés napi tételére történő utalás elmaradt, illetőleg Terhelt12 XII. r. vádlottat pedig „120 (egyszázhuszezer)” napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Ezért az ítéltábla Terhelt7 VII. r. vádlottat 3 év 6 (hat) hónap fegyházbüntetésre, Terhelt8 VIII. r. és Terhelt9 IX. r. vádlottakat napi tétel pénzbüntetésre, Terhelt12 XII. r. vádlottat pedig 120 (egyszázhusz) napi tétel pénzbüntetésre ítéltnak tekintette.

[197] Észlelte továbbá az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság az I., IV., VII. és XII. r. vádlottak vonatkozásában a viselendő bünyügyi költség összege tekintetében számítási hibát vétett, ezért ezen vádlottaknak a rendelkező részben foglaltak szerinti bünyügyi költséget kell megfizetniük az államnak.

[198] Az ítéltábla megállapította továbbá, hogy Terhelt3 III. rendű vádlott személyazonosító igazolványának a száma személyigazolványszám, Terhelt4 IV. rendű vádlott személyazonosító igazolványának a száma személyigazolványszám_2, Terhelt7 VII. rendű vádlott személyazonosító igazolványának a száma személyigazolványszám_3, Terhelt9 IX. rendű vádlott anyja neve helyesen név, Terhelt1 I. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye a BV, Terhelt2 II. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye a BV_2, Terhelt4 IV. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye lakcím és Terhelt12 XII. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye lakcím_2.

[199] Az 1978. évi IV. törvény 99. § (1) és (2) bekezdéseire figyelemmel a Terhelt1 I. r. vádlott által 2022. március 29. napjától 2022. szeptember 22. napjáig, míg a Terhelt2 II. r. vádlott által 2021. december 9. napjától 2022. szeptember 22. napjáig előzetes fogva tartásban töltött időt a vele szemben kiszabott szabadságvesztésbe beszámította.

[200] A Be. 613. § (1) bekezdésére és a Be. 574. § (1), illetőleg (2) bekezdésére figyelemmel kötelezte az I. és VII. r. vádlottakat a másodfokú eljárás során vonatkozásukban felmerült bünyügyi költség megfizetésére.

[201] Megállapította az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése, valamint (2) bekezdés a) pont 2. fordulata, illetőleg b) pontja alapján, hogy Terhelt3 III. r., Terhelt9 IX. r., Terhelt12 XII. r. vádlottak vonatkozásában a másodfokú eljárás során felmerült 202.487.-Ft bünyügyi költséget az állam viseli.

[202] Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a bűnjelekről történő rendelkezés során tévesen, az 1998. évi XIX. törvény rendelkezéseit hívta fel az ítélet [324] és

[325] bekezdésében. A könyvelési iratok lefoglalása megszüntetésének jogszabályi alapja helyesen a Be. 320. § (1) bekezdés a) pontja, kiadásának jogszabályi alapja pedig helyesen a Be. 321. § (3) bekezdése.

[203] Észlelte továbbá az ítéltábla, hogy az ítélet [326] bekezdésében az egyetemleges bűnügyi költségviselés jogszabályi alapja szintén téves, az helyesen a Be. 574. § (4) bekezdése.

[204] A végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kiszabásával érintett vádlottak vonatkozásában az ítéltábla a 8/2015. (IV. 17.) AB határozatban írtakra figyelemmel hivatalból vizsgálta annak kérdését, hogy ezen vádlottak közül bárki előzetes bírósági mentesítésben részesíthető-e. Ezen kérdést nemlegesen döntötte el, figyelemmel arra, hogy valamennyi vádlott terhére megállapítható legalább egy kiemelkedő tárgyi súlyú szándékos bűncselekmény – öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő – elkövetése, így előzetes mentesítésre nem érdemesek.

[205] Az ítélet ellen a Be. 615. § (1) és (2) bekezdése értelmében nincs helye fellebbezésnek.

Szeged, 2022. szeptember 22.

Dr. Mezőlaki Erik
a tanács elnöke

Dr. Kiss Dániel
előadó bíró

Dr. Halász Edina
bíró

A Szegedi Ítéltábla Bf.II.234/2022/51. számú ítélete és a Gyulai Törvényszék 13.B.198/2019/254. számú ítéletének a jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon *jogerőre emelkedett.*

Szeged, 2022. szeptember 22.

Dr. Mezőlaki Erik
a tanács elnöke